Královéhradecké rodiny erbovní.

Vypisuje

Antonín Rybička.

(Z pojednání král. české společnosti nauk. IV. řady svazek 6.)

V PRAZE.

Nákladem kr. české společnosti nauk. — Tiskem dra. Edv. Grégra.

1873.

Téměř všichni starší historikové naši, vypisujíce příběhy země české, obraceli obyčejně zřetel svůj toliko k rodině panovnické, k válkám vnějším a bouřím vnitřním, a všímali sobě při tom nanejvýše ještě zde onde duchovenstva vyššího a řeholního a tytýž vyšší šlechty domácí. Měst a obcí venkovských nevšímali však sobě buďto docela, aneb alespoň nikoliv v té míře, jak by to slušelo a potřebí toho bývalo. Teprv v nejnovější době nastal u nás u věci té obrat k lepšímu spůsobu, jakož tomu předkem vyrozuměti jest z páně Tomkova dějepisu měst pražských, díla, co se týče historie domácího stavu městského, na nejvýš důležitého a vzácného.

I nelzeť také upírati, že stav městský v XV. a XVI. století byl jedním z nejplatnějších faktorů u vyvinování příběhů politických a pořádání poměrů sociálních ve vlasti naší, anobrž že města česká a moravská měla tehdaž čas od času již proto přední váhu do sebe, že — jsouce pokládána za komoru královskou — nezřídka sama toliko vládě poskytovati musela potřebných prostředků hmotných k provádění jejích účelů, směřujících k ochránění rodiny panující a k zachování celé země před nepřátely domácími i zahraničnými.

Bývalo času toho téměř v každém větším městě v Čechách i na Moravě několik rodin, kteréž nejen velikou část zboží šosovního tam držely, alebrž i jinak vzdělaností a rozšafností svou nad jiné rodiny vynikaly. Uvázavše se pak také v přední povinnosti a nejdůležitější úřady městské, věděly to rodiny tyto spůsobiti, že napotom všechny věci obecní podle nich šly a se vyřizovaly, ony pak samy jakous takous dědičnou vrchností spolusousedů svých se staly.

Aby se jim pak dostalo ještě většího lesku vnějšího a jmena vzácnějšího, vyžadovaly sobě při kancelláři dvorské *erbů a titulů*, jichž na pečetěch a potřebách svých užívaly a jimiž své domy, nářadí, náhrobky a jiné věci ozdobovaly.

Tím povstala v XVI. a XVII. století v městech našich zvláštní střída obecenstva, totiž tak zvaní *erbovníci* (Wappner), kteří napotom podobných sobě osobovali práv a výhod, jakých *svobodné rodiny patricijské* v městech říšských a vlašských z práva nebo z obyčeje požívaly.

Jakož pak rodiny tyto nemalého mívaly účinku na příběhy a vzdělávání měst a osad, v nichž bydlely, a tím také — při pozůstávající tehdáž vzájemnosti mezi veškerými městy našimi — nemálo působily na vyvinování a příběhy celého stavu městského v Čechách i na Moravě: jest přáti, aby se více nežli dosaváde obracel zřetel obecenstva našeho k rodinám těmto, a aby se bedlivě sbíraly všeliké písemné a monumentální památky, jich se týkající, a

aby se tím přičiňovalo nejen k domácímu místo- a rodopisu, anobrž i k dokonalé, věrné a úplné historii celé země naší.

Ježto kr. a věnné město *Hradec nad Labem* druhdy — příznivou polohou, hojností statků obecních a počtem, vzdělaností a zámožností obyvatelů svých — předního místa mezi městy českými zaujímalo; nebylo taktéž působení rodin erbovních, kteréž tam v stoletích XV.—XVIII. v hojném počtu mezi sousedy přicházejí, bez účinku na zřízení a vzdělání celé země české vůbec a na vyvinování stavu městského zvláště.

Pročež podáváme tuto vypsání erbovních rodin těchto, jak jsme je na ten čas vyhledati mohli,*) připomínajíce při tom, že jsme do vypsání přítomného vzali jenom ty rodiny erbovní a šlechtické, kteréž v obci hradecké stálé bydlení měly, s ní trpěly a žily, o její dobré a počestné upřímně pečovaly a vůbec svým spoluobčanům užitečny byly; opomenuly jsme však všeliké rodiny šlechtické, kteréž toliko na čas se tam zdržovaly a povinnosti a břemena obecní na sobě nésti se spečovaly; anobrž nezřídka svým nekázaným a výtržným životem sousedům hradeckým za obtíž bývaly.

Budiž tedy vypsání toto pokládáno za pomůcku k domácímu místo- a rodopisu, zároveň však budiž i pohnútkou nynějším obyvatelům nejen města Králové Hradce alebrž také jiných měst našich, by také oni — majíce nyní tak jako předkové jejich svěřenou sobě samosprávu obcí svých, — o to upřímně a rázně se zasazovali, aby dobré, užitečné a počestné měst a obcí našich se zmahalo, vzdělávalo a rozhojňovalo, tak aby tolikéž o nich časem svým říci se mohlo, co u věci té o ctihodných předcích našich *M. Daniel Adam z Veleslavína* velmi trefně připomenul takto: „Že se báli boha, ctili svou vrchnost, milovali vlasť a pečovali o dobré obecné a žádali potomkům svým vlasť zanechati v lepším spůsobu, než ji od předků přijali.“

Balbínové také Škornicové z Vorličné.

Rodinu tuto sluší pokládati mezi nejvzácnější erbovní rodiny hradecké, anobrž vůbec české; podali jsme o ní již širší vypsání r. 1871 do Čas. Mus., k němuž tuto ukazujeme a pročež připomínáme zde jenom toto:

Balbínové kvetli v Čechách v XVI. a XVII. století; praotcem jejich byl *Jiří Balbín* také *Škornice* zvaný, měštěnín a konšel hradecký (r. 1522—1549), kterýž zůstavil syny: *Jana, Filipa a Ondřeje.*

Jan B. študoval na akademii pražské, kdež se stal r. 1545 bakalářem svob. umění i byltě nevšedním básníkem lat. a sekretářem při soudu nad appellacími na hradě praž. — *Filip B.* seděl na domě otcovském v Hradci Kr., byl tamtéž rádním a provozoval umění malířské. Oba bratři tito byli majestátem cís. Ferdinanda I. dne 6. listopadu 1553 daným, obdařeni erbem a titulem „*z Vorličné*“, kterýžto erb později — majestátem v pátek po sv.

*) Prameny, z nichžto jsme pomůcky k práci této vážili, jsou tyto: Archivy města Králové Hradce, Chrudimi a j., archiv české kanceláře dvorské a místodržitelství česk., dsky zemské, registra sněmovní, tituláře z r. 1534 a násl., monumentální památky králohr., zápisky Fr. Švendy a J. Bienenberka a j. v.

Martině r. 1562 vyšlým — byl polepšen;*) načež Jan B. jest také přijat do stavu rytířského král. Č. a koupil sobě zboží zemské Ovčary.

Ondřej B. (také *Laurinus* zvaný), usadil se v Brodě Č., byl tam starším obecním a členem kůru literatského a zemřel bezdětek r. 1582.

Jan B. z V. († 1570 dne 16. února) zůstavil syna *Václava B.*; týž prodal Ovčary a koupil Šouňov; zemřel r. 1594 zůstaviv syny *Jana, Karla, Adama a Vilíma*, kteréž mu porodila manželka Veronika z Konecchlumí; nejstarší *Jan B.* přečkal životem bratry své, zemřel však bez potomků po r. 1628, tak že pražská větev Balbínů z V. ním vymřela. — *Filip Balbín z V.* sešel smrtí okolo r. 1570, zůstaviv syny *Jiřího a Jana* Balbíny Škornice z V. — Tento byl tolikéž malíř a soused hradecký (1582), nezůstavil však dědiců přirozených.

Jiří Šk. z V. byl muž velmi vzácný a zasloužilý, držel dům, dvůr a jiné grunty šosovní v Hradci Kr., pak zboží zemské Lhotu Škornicovou a Dřevič, byl konšelem, primasem a J. M. C. rychtařem a 1584 přijat jest i se syny svými do stavu rytířského král. Č. († 1589). Byv dvakráte ženat, ponejprv s *Johankou z Hostovic* a podruhé s *Voršilou z Sobince* zůstavil syny: *Fridricha, Jana, Karla, Adama*, kteří se rozdělili o dědictví otcovské; jmenovitě seděl *Jan Šk.* z V. na Dřeviči († 1599) a měl syny *Lukáše* a *Jiřího*, kteréž mu porodila manželka Dorota *Vilímovská z Petrovic.*

Lukáš Šk. na Petrovicích († 1622) byl úředníkem na Pardubicích a měl za manželku Zuzanu Vodičkovou, s kterouž splodil několik synů a dcer, kteří však — kromě nejmladšího *Bohuslava Ludvíka B.* (n. 1621) — zemřeli v nezletilosti. *Bohuslav B.*, známý polihistor a vlastimilovný jezuita († 1688) byl posledním potomkem z hradeckých Balbínů, tak že ním celý ten rod po meči vyhynul.

Blahové z Chotětova

připomínají se v Hradci Králové teprv v XVII. století, kdež přichází mezi sousedy tamními *Václav Blaha.* V druhé polovici století toho byl *Václav ml. Blaha* sousedem a rádním tamtéž, jakož i rektorem českého shromáždění (literátského) a r. 1674 jmenován jest J. M. C. rychtářem; byltě dobrý přítel Jezuitů a pomahal jim při stavění kostela v Hradci Králové, kdež vyzdvihl oltář ke cti sv. Barbory. Měl dvě manželky *Veroniku* a po ní *Annu* a zemřev v Hradci Kr. dne 24. ledna 1680, pohřben jest v kostele jezuitském tamtéž. — Po Václavovi Blahovi přicházejí mezi sousedy hradeckými *Josef Benedikt* a *Jan Vít Blahové*, byvše strýcové nebo vnukové jeho a muži ve vyšším umění literním vycvičeni. *Josef Benedikt B.* (r. 1691) byl r. 1719 vzat do rady městské a r. 1726 po smrti Jana Trægera jmenován místoprimasem, r. 1729 pak skutečným primasem a ritmistrem milice městské; téhož roku jmenován tolikéž *Jan Vít B.* rádním hrad. — *Josef Ben. B.* užíval také erbu a titule *z Chotětova*, kteréhož nabyl, jak se podobá, od některého falckraběte *(comes palatinus)*, ježto v archivu bývalé

*) Polepšený *erb* Balbínů z Vorličné vypisuje se takto: Štít na zdýl rozdělený, jehož pravá polovice žlutá a v ní půl orla černého s korunou, levá pak polovice bílá a uprostřed ní štrych červený; nad štítem fafrnochy a otevřený helm turnyřský, z něhož vynikají dva rohy bůvolova, barvami a to pravý černou a žlutou, levý pak červenou a bílou rozdělena, mezi nimiž křídlo orličí černé a žluté barvy se spatřuje

kanceláře české o tomto povýšení není zpráv žádných. Byltě muž vzdělaný, dobročinný a platný ochrance vdov a sirotků; o stavbu biskupského kostela sv. Jana Nep. měl nemalých zásluh a pročež také, když dne 31. ledna r. 1746 smrtí sešel, pohřben jest v sklípku kostela toho. — Napotom nevynikla rodina tato více mezi sousedy hradeckými.*)

Cejpové z Peclinovce.

Tato až po dnes kvetoucí rodina užívá v erbu ramena ozbrojeného z oblaků vynikajícího a šípem prostřeleného v poli červeném a nad helmem téhož ramena mezi dvěma křídloma orličími. Praotcem jejím jest *Martin Cejp*, který dne 15. září r. 1575 společně s Janem Bognárem a Šimonem Litickým od *Jana Sladkého* a *Adama Kozla* s přivolením císaře Max. II. přijat byl k jich výše vypsanému erbu a tituli „*z Peclinovce*".**) Narodiv se r. 1544 v Hradci Králové, vzdělal se ve škole tamní v umění literním, načež držel dům, pivovár a grunty v rodišti svém a proslul napotom v té míře, že sluší jej pokládati mezi nejvzácnější sousedy, kteří v druhé polovici století XVI. tam přebývali. Obrátiv se záhy k službě obecní, měl na sobě rozličné úřady městské a potřebován také v důležitých jednáních a poselstvích na sněmy a jinam; od r. 1568—1571 byl konšelem a na to od r. 1572—1591 (téměř bez přerušení) primasem královéhradeckým; byl i velikým přítelem škol domácích a údem horního bratrstva (lat.) literátského a činil tolikéž náklad na tamní stkvostné kancionály.***) Byv dvakráte ženat, splodil s první manželkou syny: *Jana, Václava* a *Jindřicha* (z nichž tento zemřel již r. 1554 na učení ve Vratislavi), pak tré dcer, kteréž se provdaly za Daniele Škornice z Vorličné, za Václava Jiskru z Sobince a Jana Hatavuze z Gayru; s druhou manželkou *Dorotou* Blatenskou měl syny *Jiříka* a *Samuele* a zemřel dne 19. srpna r. 1599 †) v čas velikého přímoří a pohřben jest s velikým účastenstvím celého sousedstva hradeckého, jakož i sepsány jsou verše lat. na úmrtí jeho.††) — Ze synův výše jmenovaných dočkal se toliko nejmladší *Samuel C.* vyššího stáří: r. 1631 držel dům otcovský (Cejpovský) a r. 1637 byl rádním hrad., kdy však zemřel není známo, a jak se podobá, událo se úmrtí jeho v následujících na to bězích válečných (1640—1648). — Zůstavil syny *Samuele Václava* a *Jana Jiřího C. z P.*, pak dcery *Dorotu*, provdanou Kameníkovou, a *Ludmilu*, provd. Stříbrskou, kteří r. 1668 dům otcovský (na malém rynku v čtvrti vedle lázně vebrovské č. 127.), prodali Janu Coenensovi, podkomořímu J. M. královė Č. za 2000 zl. r. — *Samuel Václav C. z P.* (r. 1630) byl starším obecním,

---

*) Majestátem cís. Karla VI., daným dne 29. května r. 1729, byli *Michael Václav a Rafael Václav* bratří *Blahové* povýšeni do stavu šlechtického, avšak nevíme udati, pokud asi s jmenovanou právě rodinou hradeckou byli nějak spřízněni; bratří tito byli tehdáž v Praze usedlí.

**) Majest. cís. Max. II. v archivu min. vnitra.

***) V papírovém graduálu hradeckém z r. 1585 spatřuje se podobizna *Martina Cejpa z P.* s erbem jeho a opisem M. C. Z. P.; tolikéž v I. pergamenovém graduálu českém vyobrazen jest Martin Cejp z P. se synem svým Samuelem C.

†) Kšaftem svým zůstavil Martin Cejp dům a pivovár manželce své Dorotě k užívání do živnosti její; zeťům svým odkázal každému po 50 kop. gr. m. a ku každému záduší hradeckému po 10 kop. gr. m.

††) Viz spis r. 1599 v Praze vytištěný: „*Epitafia diversis hominibus diverso anno letali 1599 ex hac vita in meliorem translatis inscripta.*

pak rádním (r. 1669) a primasem (r. 1688) a konečně (r. 1693) JMC. rychtářem; byltě muž nábožný, vystavěl r. 1688 oltář ke cti sv. 3 králů v kostele sv. Ducha v Hradci Kr. (kdež se až po dnes erb a jméno jeho spatřuje), a přál také Jezuitům, do jejichž kostela zřídil rozličné skvosty; zemřel dne 10. září 1705, byv mrtvicí raněn. — Bratr jeho *Jan Jiří C. z P.* byl tolikéž starším obecním (r. 1677), učinil nadání 1 lib. vosku ročně k božímu hrobu do kostela sv. Ducha a zemřel, jak se podobá, nedlouho na to. Téhož času žil v Hradci Král. *Jindřich C. z P.* (r. 1642), který byl taktéž starším obecním (r. 1694) a úředníkem statků obecních; zemřev r. 1715 pochován jest v kostele sv. Ducha u oltáře sv. Škapulíře v sklípku rodu svého. — V první čtvrti století XVIII. žili v Hradci Kr. *Václav C. z P.*, od r. 1714—1729 rádní hrad., *Ferdinand Josef C. z P.*, r. 1721 písař radní (zemřel r. 1723), a téhož času *František C. z P.*, služebník radní a r. 1729 hejtman při milici městské. — V druhé polovici století XVIII. připomíná se *Jan st. C. z P.*, který zemřel r. 1805 jako poštmistr v Hořicích; syn jeho *Jan C.* byl r. 1847 pojezdným ve Žlebích, jehož potomci až po tu chvíli užívají erbu a titule Cejpů z Peclinovce.

Cœnensové z Cœnensu.

Rodina katolická, byvši již na začátku století XVII. v službě císařské postavená a v bouřích stavovských r. 1618, že stála k straně katolické a císařské, z Čech vypovězena. Po bitvě bělohorské vrátili se Cœnensové zpět do Prahy, načež *Jan z Cœnensu* přijat do služby veřejné při komoře dvorské; týž držel statek Krygsdorf a byl od r. 1658—1672 podkomořím měst J. M. Králové České. R. 1669 koupil sobě tolikéž dům v Hradci Králové od dědiců Cejpovských (viz Cejpové) za 2000 zl. a zůstával napotom obyčejně v městě tom; byltě veliký přítel Jezuitův a pomahal jim penězi a jinak při stavbě koleje a kostela hradeckého, kdež založil několik oltářů; zemřev dne 14. ledna r. 1672 pochován jest v sklípku kostela právě jmenovaného.

Syn jeho *Jan Kornelius z Cœnensu* (n. 1645) oddal se po skončených studiích službě státní; r. 1672 jest přijat za obyvatele zemského, učiniv obyčejný slib věrnosti; držel napotom statek Solnici a dům po otci v Hradci Kr., v němž přebýval a r. 1697 jmenován jest hofrychtyřem měst věnných v král. Č. Přál tak jako otec kněžím a jmenovitě jezuitům hradeckým, v jejichž kostele jest i pohřben, když dne 28. června r. 1711 v Hradci Kr. zemřel, nezůstaviv dědiců po sobě.

Částkové (Tschastkové) z Sternsteina.

Rodina ta dostala se do Hradce Kr. teprv ku konci století XVII. a to skrze Ferdinanda Částku; týž narodil se v Žatci, kde otec jeho byl syndikem; studoval v Praze, a stal se asi r. 1690 mistrem sv. umění a na to doktorem lékařství. Zanášel se na to zkoušením českých vod hojitelných a přišel také do Hradecka a Chrudimska, kdež jmenovitě ohledal a popsal lázeň svatomikulášskou blíže Mýta V. Popsání to vyšlo tiskem takto: *Čest a sláva Vysokomýtska, t. j. krátká správa a vejpis rozhlášené a starožitné sv. Mikuláše Lázně*, v Hradci Kr. 1698. Usadiv se času toho v Hradci Kr. vzal tam právo městské a koupil

dům a grunty; zanášeje se při tom uměním léčitelským, činil obyvatelům tamním a okolním nemalé služby a to zvláště r. 1713—14, a zase r. 1720—21 v čas panujícího velikého přímoří, jsa tehdáž fysikem kraje hradeckého a obecním lékařem v městě Hradci. Za tou příčinou vykázáno mu také r. 1719 80 zl. a 10 sáhů dříví platu ročního z důchodů městských; r. 1721 přijat jest do raddy městské a r. 1729 jmenován JMC. rychtářem. Dne 20. prosince r. 1734 povýšen jest pro své služby platné a šlechetné zachování do stavu šlechtického a nadán erbem a titulem *z Sternsteinu.**)

Černí ze Skalice (Skalický), Nigri de Skalicz.

Tato rodina vladycká byla v Hradci Kr. již v XV. století usedlá a držela domy a dvory šosovní tamtéž; v druhé polovici téhož století potkáváme se tam zhusta s *Janem Černým* z Skalice (také *Joannes Niger de Skalicz* a *de Skaliczka*), který byl r. 1457—1476 rychtářem městským (judex) a r. 1477 a 1478 konšelem; r. 1469 táhl v průvodu jiných Hradečanů a okolních panoší, jsa jich správcem a vůdcem, s Hynkem knížetem Minsterberským do Lužic, aby tam skrotili odpůrce krále Jiřího. Jan Č. měl syna *Vojslava Černého* ze Skaličky (Vojslaus Niger de Sk.), který byl také sousedem hradeckým (r. 1504—5) a zůstavil syna *Marka Vojslavova ze Sk.*; tento držel tolikéž dům a grunty v Hradci Kr. a byl r. 1514 tamtéž rychtářem městským. — Později se rodina ta v knihách hradeckých více nepřipomíná a podobá se, že držela rychtářství (rychtu) v Hradci Kr. právem dědičným, kteréž snad obec Hradecká — jakož se to času toho i v jiných městech stalo — od ní aneb po jejím vymření od komory král. na sebe převedla.

Činvicové z Libína

kvetli v Hradci Kr. v XVI. a XVII. století, jsouce rodinou zámožnou a vzácnou. Praotec jejich *Jan Činvice* (n. r. 1552), zdržoval se z počátku v Chrudimi, potom v Pardubicích a r. 1571 přistěhoval se do Hradce Kr.; zde držel dům a grunty a byl obchodníkem (šmejdířem) maje dva krámy kupecké. S přátely svými Janem Pacovským a Pavlem Táborským, sousedy Nov. M. Praž., byl od cís. Rudolfa II. nadán erbem a titulem *z Libína*; k erbu a tituli tomu přijal později s Pavlem Táborským Jakuba Hradeckého, měštěnína Nov. M. Pr. a Jana Duchoslava, primasa královéhradeckého, kteréž přijetí cís. Rudolf II. majestátem v pondělí po početí P. Marie r. 1607 daným potvrdil; konečně r. 1612 připustil Jan Činvice k erbu a tituli svému Jana Hradeckého, souseda hrad., Daniele Hradeckého, měštěnína Nov. M. Praž. a Nikodema Noryse, primasa Žebráckého, jimžto všem cís. Matyáš v pondělí po Lukáši r. 1612 erb a titul ten potvrdil.**)

*) *Erb* ten vypisuje se takto: Štít na příč rozdělený, přes nějž jde šikmo zhůry dolů pás třemi zlatými hvězdami vyložený; v horní červené polovici spatřuje se jeřáb, stoje jednou nohou na pahrbku zeleném a druhou kamen bílý drže, v dolní červené polovici na trávníčku jelen běžící maje hrst listí v ústech; nad helmem točenice, z níž vynikají dvě černá křídla orličí a mezi nimi jeřáb jako v štítu.

**) Viz Majestalia cís. Rudolfa II. a Matyáše l. c., v nichž se erb strýců *„z Libína“* vypisuje takto: „Štít na příč rozdělený, polovice svrchní modré barvy, spodní pak na čtvero čtyřmi štrychy jedním přes druhý

Jan Činvice byl r. 1600 starším obecním, r. 1609 úředníkem důchodů obecních a r. 1610 rádním; když potřebí bylo většího nákladu na stavení obecní, záduší, školní, vždy rád ze svého pomahal: na př. při stavení bílé věže, kostela sv. Jakuba na Louce a t. p. jakož i byl příznivcem mládeže študující a mužů učených. Byv čtyrykráte ženat, neměl s dvěma prvními manželkami děti žádných; s třetí manželkou, dcerou Matyáše Žalanovského, pražského souseda a doktora v lékařství, splodil syna jednoho a dcery tři, z nichž jedna provdala se za Simeona Sušického z Sonensteinu, měšténína St. M. Pr.; po čtvrté oženil se r. 1598 s Marketou dcerou M. Jiřího Vodičky, primatora hradeckého, která mu porodila 8 dítek. Zemřev dne 28. října 1616 pochován jest u sv. Jakuba na louce. Tehdejší arciděkan hradecký Jak. Hrabæus oslavil jej kázáním pohřebním a tamní písař radní Gabriel Svěchyn z Paumberku básní latinskou.

Z výše přivedených dětí přečkali otce svého synové *Jan a Daniel Č.*, pak dcery *Marta, Kateřina a Veronika*, z nichž Marta provdána byla za Simeona Daniele z Semanína souseda Králohradeckého. — Jan ml. Č. z L. měl za manželku *Ludmilu z Sobince*, s níž splodil syna *Václava* a zemřel okolo r. 1622, načež pozůstalá vdova jeho Ludmila prodala r. 1623 dům svůj v Hradci Kr., v městě (č. 11.) ležící, p. Fridrichovi sv. p. z Oprstorfu za 2000 kop gr. m., který jej daroval za obydlí Jezuitům tam právě povolaným. Když r. 1627 přišla komise reformační do Hradce Kr., přihlásili se *Marta Činvicová*, provdaná Semaninová, pak *Daniel Činvice* a sestry jeho *Kateřina a Veronika Činvicovy*, že nemohou přistoupiti k novému náboženství římsko-katolickému a že se tudíž jinam chtějí obrátiti a odkázaly všechen statek svůj při městě Hradci Kr. *Václavovi Činvicovi* (n. r. 1615), sirotku po bratru jich Janovi Č. pozůstalému, ustanovivše Jana Vorlického za poručníka a správce všeho toho, a vyšly s manželem a švakrem svým Šimonem Danielem z Semanína z Čech do Lešna polského, kdež se stále usadili. Když *Václav Č.* došel let svých, byl mu r. 1637 odevzdán statek jmenovaný, načež prodal r. 1638 dům a grunty zděděné paní Zuzaně Vodičkové, příbuzné své. Na to mizejí další zprávy o rodině této.

Danielové z Semanína;

praotcem erbovní rodiny této byl *Daniel z Semanína*, dobrý přítel slavného někdy hvězdáře M. Mikuláše Šuda z S., s nímž r. 1525 v den povyšení sv. Kříže nadán byl erbem a titulem *z Semanína*.*)

Potomci jeho přijali jméno křestné *Daniel* za přijmění, píšíce se nápotom *Danielové*

na dél, dvěma červené a dvěma bílé barvy, tolikéž rozdělena, z níž půl jelena po zadní kýty, okřídleného s parohy o šesti koncích jakoby letícího do vrchního dílu vyniká; nad štítem otevřený turnyřský helm s přikryvadly po pravé straně žlutými a lazurovými a po levé bílými a červenými, nad tím koruna zlatá král., z nichž dva rohy bůvolova proti sobě stojící a barvami — pravý modrou a žlutou, levý bílou a červenou — na příč rozdělena a uprostřed nich dvě péra pštrosova, jedno červené a druhé zlaté, vzhůru vynikají.

*) Danielové z Semanína užívali erbu, jenž se vypisuje takto: Štít na dvé zhůry dolů rozdělený; v pravé žluté polovici znamení nebeské kozorožec a v levém červeném na štrychu bílém pošikmo položeném patero hvězd na způsob znamení nebeského váhy; nad štítem helm z něhož dvé křídel a mezi nimi hvězda zlatá vynikají.

z Semanínu a přebývali v Praze a v Mladé Boleslavi. V Hradci Kr. připomínají se teprv na začátku století XVII.; jmenovitě byl tam času toho *Šimon Daniel z S.* usedlým měšťanem, maje za manželku *Martu*, dceru Jana Činvice z Libína. Týž byl r. 1619 a 1620 konšelem hrad. a dne 17. ledna r. 1620 vyslán ve věcech obecních společně s primasem Janem Duchoslavem do měst pražských; i po bitvě bělohorské zůstal v úřadě svém, byl r. 1623 výběrčím kontribucí krajských, r. 1623 starším obecním a r. 1625 konšelem. Jsa horlivý evangelík, nechtěl při reformaci r. 1627 přistoupiti k nové víře římsko-katolické, pročež oznámiv dne 5. ledna r. 1628 úmysl svůj v raddě městské a obdržev vysvědčení svého dobrého zachování, odešel s manželkou svou Martou, se svakem Danielem Činvicem a snachami Kateřinou a Veronikou Činvicovými a s jinými ještě vzácnými sousedy hradeckými ven ze země české do Lešna polského; zde stal se později pro svou rozšafnost a vzdělanost purkmistrem a zemřel tamtéž r. 1654.

Téhož času žil v Mladé Boleslavi *M. Jiřík Daniel z Semanína*, který byl příbuzný jmenovaného právě Šimona Daniele z S.; byltě muž vysoce vzdělaný i vážený a delší čas tamním konšelem. Jsa horlivý evangelík, nechtěl při reformaci boleslavské přes všeliké domlouvání, vyhrožování a násilí mu činěné státi se nevěrným víře otců svých a pročež se také r. 1627 vystěhoval do Sas, s nímž společně z Ml. Boleslavi vyšel také M. Jiří Kezelius, známý zapisovatel pamětí Boleslavských.*)

Domousický (Domouský) z Harasova.

Starožitná tato rodina vladická přichází tolikéž mezi rodinami erbovními v XVI. století v Hradci Králové usedlými. — V první čtvrti století toho seděl na dvoře šosovním při městě Kradci Kr. *Václav Domousický z H.* a byl, jak se podobá, v službě pánů hradeckých, pročež čteme jej také r. 1532 mezi svědky ve smlouvě obce hradecké s p. Vojtěchem z Pernsteina o rybník březhradský uzavřené. Týž *Václav D.* a syn jeho *Jan D.* přichází také v tit. r. 1534 a mimo ně také *Bohuš a Hendrych* Domousičtí z H. na dvoře v Bošini. — Jmenovaný Václav D. zůstavil syny *Václava a Jana* D., kteří ještě r. 1549 měli dům a grunty při městě Hradci Kr. Na to nepřipomínají se Domousičtí více mezi sousedy hradeckými, anobrž drželi zboží zemské v okolí tamním. V tituláři r. 1556 čteme *Hendrycha, Jana a Šebastiána D. z H.*; r. 1573 seděl při sněmu zemském *Jan D. z H.*; v tituláři r. 1589 připomínají se: *Natánael D.* na dvoře při městě Kostelci nad Labem a *Šebestyan D.* na dvoře při městě Jaroměři; konečně r. 1617 přichází *Bedřich D.* na dvoře poplužním v Krasinách, který jest poslední nám známý potomek rodu toho.

Duchoslavové z Libína.

Erbovní rodina tato kvetla v Hradci Kr. v XVI. a XVII. století a měla za praotce *Jana Duchoslava.* Tento študoval ku konci století XVI. na Karlově akademii pražské, kde se stal bakalářem a vyučoval na to mládež v několika městech českých a r. 1590—91 byl

*) Viz *F. Novotného* z Lůže kronika Mladoboleslavská k r. 1627 a *Slovník Náučný* IV.: „Kezelius."

i správcem slavné tehdáž školy královéhradecké. Vzdada se pak úřadu učitelského, usadil se v Hradci Kr. a oblíbiv sobě za manželku bohatou vdovu po Janovi Albusovi, J. M. C rychtáři tamním, přijat jest dne 4. ledna r. 1593 pod ochranu práva hradeckého. Že byl muž vzdělaný a rozšafný, spravoval na to rozličné úřady obecní; byl inšpektorem školy hrad., starším kůru literatského, starším obecním, r. 1598 konšelem a r. 1607 po smrti Václava Jiskry primasem. Ovdověv času toho, oženil se podruhé s Libuší z Otrsfeldu, pozůstalou vdovou po Václavovi Plácelovi z Elbínku († 1604), která mu věnem přinesla tolikéž jmění znamenité, po jmenovaném prvním manželi zděděné. — R. 1607 přijat byl od přítele svého Jana Činvice z Libína k erbu a tituli jeho, kteréž přijetí cís. Rudolf II. v pondělí po početí P. Marie potvrdil.*) Jsa času svého jedním z nejzámožnějších sousedů hradeckých, zakládal zhusta obec městskou penězi svými v potřebách berničných a jiných a býval také potřebován v rozličných poselstvích do Prahy a jinam a to znamenitě r. 1618 a 1619. Při obnovení raddy za krále Fridricha r. 1619 a 1620 jmenován jest primasem v Hradci Kr.; r. 1622 byl výběrčím posudného a odpustil tehdáž společně s manželkou svou Libuší obci hradecké celou sumu — 13000 kop gr. m. —, kterou měl za ní pohledávati. — Při reformaci r. 1627 přistoupil k víře katolické k domlouvání Jezuitů, jichž napotom zůstal příznivcem, odkázav jim r. 1640 v kšaftu svém 2000 kop gr. m.

Z potomků jeho připomíná se *Matyáš Jan Duchoslav* z L. r. 1640 mezi staršími obecními a r. 1647 mezi konšely hradeckými; načež nemáme o něm zpráv dalších a podobá se, že rodina ta ku konci století XVII. v Hradci vůbec vyhynula.

Foglarové z Falkenhortů.

Z rodiny této přichází v druhé a třetí čtvrti století XVII. *Martin Václav Foglar* mezi sousedy hradeckými (r. 1650); týž držel tehda dům a grunty při městě Hradci Kr. r. 1660 byl konšelem a po r. 1665 jmenuje se J. M. C. rychtářem tamtéž; manželka jeho *Žofie* zemřela r. 1661 a pochována jest u Jezuitů. Václav F. zemřel dne 14. února r. 1668, odkázav grunty rozličné k záduší hradeckému. O rodině jeho, jakož i o tom, kdy přišla do Hradce a kým nabyla erbu a titule, nemohli jsme se na tu chvíli dopíditi zpráv širších.

Forkruberové z Hiršperku.

Ku konci století XVI. byl sousedem v Hradci Kr. *Valentin Forkruber z Hiršperku*, drže tám dům a grunty šosovní; r. 1594 dostavil se s jinými erbovníky z Hradce Kr. k mustrunku lidu válečného do Moravy vyslaného; širších zpráv však o něm a rodině jeho nemohli jsme vyhledati.

Hatavúzové z Geyru. (Gorče)

přicházejí již v první polovici století XVI. mezi sousedy hradeckými a držiteli domů a gruntů tamních. R. 1550 a násl. byl *Bohuslav Hatavuz* starším obecním a r. 1559 vyslán jest

---

*) Vypsání erbu toho viz: „*Činvicové z Libína.*“

s Matějem Bylinou v potřebách městských k císaři Ferdinandovi I. do Augšpurku. Potomek jeho *Jan Hatavuz z Geyru* (také z Gorcze) byl v poslední čtvrti století toho sousedem, starším obecním a úředníkem důchodů pozemských v Hradci Kr., a švakrem primasa Martina Cejpa; r. 1589 čteme jej v tituláři; na to byl r. 1594 při mustrunku lidu válečného mezi erbovníky, a zemřel r. 1599 v tehdejším přímoří. Kdy a kým se dostalo rodině této erbu a titule, o tom nemáme vědomosti, ježto v majestáliích souvěkých o ní nečiní se zmínky.

Hlaváčové z Levhartic viz **Levhartic.**

Z Hostovic,

psalo se několik starých rodů českých, kteří pocházeli jak se podobá z Hostovic na Pardubsku, avšak připomínají se již v XV. století v Hradci Kr, drževše tam grunty a domy a provozujíce živnosti městské. Později drželi také rozličná zboží zemská, dle nichž se dělili na několik větví: *Hostovské* z H., *Bořické* z H., *Slatinské* z H., a *Velašové* z H.

a) Z rodu Hostovských z H. proslul na začátku století XVI. *Lukáš H. z H.* spolusoused hradecký, obecně „*Forman*“ zvaný, dle čehož se podobá, že se zanášel vozotajstvím a dopravováním zboží a podobnými k tomu obchody, čímž nabyl jmění nemalého. Jsa horlivý kališník založil r. 1530 na vrchu slove „*Konstanci*“ u Hradce Kr. kostel „*ke cti a chvále Boží a památce M. Jana Husi a M. Jeronyma a jiných věrných mučedlníků českých*“, a aby se tam lidu častěji slovem božím kázalo a tělem a krví páně přisluhovalo, odkázal 200 kop gr. č. na vychování kněze, který by tamtéž každou 4. neděli a každé svátky výroční přisluhoval. — Téhož času seděl *Jakub Hostovský z H.* na Vrbicích, (tit. 1534), který s manželkou Apolonií z Vrbic splodil syny *Buriána a Oneše* z H. a tito prodali r. 1553 třetí díl Vrbic, jak jej po rodičích zdědili, Janovi Bořkovi z Dohalic. V tituli z r. 1556 připomíná se *Ondřej* H. z H.; v druhé polovici století XVI. žili *Martin a Jakub bratři z H.*, jichž sestra *Johanka* z H. byla provdána za Jiřího Škornice z Vorlićné, J. M. C. rychtáře hradeckého, a držela dva dvory v Zdechovicích, jež r. 1583 kšaftem svým odkázala bratřím jmenovaným.

b) *Bořičtí z Hostovic* psali se dle tvrze a statku Bořice v Hradecku, kteréž r. 1534 (tit.) drží *Matěj z Hostovic.*

c) Praotec *Slatinských* z H. byl *Ondřej z H.*, který téhož času (1534) seděl na Slatině a přichází ještě v tituláři r. 1556. Po něm připomíná se mezi sousedy hradeckými (r. 1559—1567) *Jan Slatinský* z H., jenž byl starším obecním a dozorcem školním; později čteme tamtéž *Adama Slatinského*, který r. 1583 koupil ves Praskavku od obce hradecké, a přichází jestě v tit. r. 1589.

d) Co se *Velasů z H.* týče, čteme již na počátku století XVI. mezi sousedy hradeckými *Ondřeje Velasa z H.*, který byl roku 1529 rychtářem městským, potom starším a konšelem, údem kůru literat., správcem důchodů zádušních, dohlížitelem k řemeslům a v jiných ještě povinnostech postavený, obec muž rozšafný, zkušený a vzdělaný a o dobré rodiště svého nemálo zasloužilý, jak to vrstevníci jeho a jmenovitě i P. Lupač o něm vysvědčují; zemřel dne 24. října 1545. — Po něm připomíná se mezi sousedy hradeckými *Martin Velas*, který byl r. 1566 starším obecním a hejtmanem čtvrti rynkovské pod kostelem; potomci jeho

byli *Jakub a Martin* bratří Velasové, měšťané hradečtí; *Jakub* V. byl konšelem, inšpektorem školním, výběrčím posudního a potřebován v rozličných poselstvích (r. 1575—1587); Martin V. byl úředníkem důchodů městských a žil ještě r. 1589. *Jakub V. z H.* zemřel dne 27. února r. 1591 a pohřben jest u sv. Ducha. Času toho připomíná se mezi sousedy hradeckými také *Jan Mik. V.* (tit. 1589), který se r. 1594 s jinými erbovníky dostavil k mustrunku rejtharů do Uher tehdáž vyslaných. — V první polovici století XVII. seděl na domě šosovním v Hradci Kr. *Samuel* V. z H., který zemřel okolo r. 1654, načež pozůstalá po něm hospoda v Lochenicích r. 1655 k ruce sirotků nezletilých prodána jest Janu Palikovi. Později nedočítáme se více zpráv v pamětích hradeckých o rodině této.

Hubeciové z Líbé hory.

Rodina Hubeciova (snad původně Hubáčkova) kvetla v XVI. století v městě Čáslavi; zde narodil se *Jan Hubecius* (Hubáček) okolo r. 1570; týž studoval v Praze na učení Karlově, kde nabyl hodnosti mistrovské, načež vyučoval na školách venkovských a r. 1597 byl prvním správcem školy hradecké. R. 1599 vzdal se úřadu toho, usadil se v Hradci Kr. a pojal v lednu r. 1600 Martu vdovu po Matoušovi Městeckém za manželku; téhož roku na podzim přijat jest za konšela do rady městské, v kteréž hodnosti setrval až do roku 1616, načež se stal J. M. C. rychtářem. Již předtím byl přijat s Janem Vulterinem sousedem hradeckým a Jánem Černovickým, měštěnínem pražským, od Jana Libockého z Líbé hory (a libeo monte) k erbu a tituli jeho, kteréž přijetí cís. Matyáš dne 19. prosince r. 1612 potvrdil.*) — Jan Hubecius byl drahné let dozorcem škol hradeckých, členem a nápotom předním starším kůru literatského a činil náklad na tamní nádherné kancionály, v nichž se spatřuje i obraz jeho. R. 1618 stratil manželku svou Martu, načež se později r. 1621 oženil po druhé s *Ludmilou*, vdovou po Janovi Velasovi z Hostovic. V létech 1619 a 1620 byl konšelem a vysílán v potřebách obecních do Prahy; r. 1622 dne 24. února jmenován J. M. C. rychtářem; r. 1625 v květnu zvolen však za primasa, kterýžto úřad v tehdejších těžkých a strastiplných letech spravoval bedlivě až do své smrti. Zemřev dne 2. listopadu r. 1632 pohřben jest u sv. Anny; vdova jeho Ludmila provdala se za Jana Revíra a zemřevši r. 1646 pochována jest tolikéž u sv. Anny vedle předešlého manžela svého. — O potomcích Hubeciových nedočetli jsme se zpráv nijakých.

Hynkové z Malejova.

I tato starožitná rodina vladycká byla v století XVI. v Hradci Králové usedlá; jmenovitě připomíná se v druhé polovici století toho často *Matěj Hynek z Malejova* při městě Hradci Kr., kdež byl již r. 1579 úředníkem důchodním a zůstával v úřadě tom ještě r. 1595;

*) *Erb,* jehož strýcové *z Líbé hory* užívali, vypisuje se takto: Štít červené barvy, v němž hora zlatá s třemi pahrbky, prostředním nad jiné vynikajícím a z každého pahrbku květina žlutá na spůsob líbečku vyrůstající se spatřuje; nad štítem leží kolčí helm s točenicí a fafrnochy žluté a červené barvy, a nad tím vším půl orlice černé vzhůru vyniká.

roku tohoto přednesl pánům hradeckým prosbu, „aby jemu v tato drahá léta při skrovné jeho živnosti a příjmech v jeho veliké ouzkosti učiněna byla nějaká pomoc“; načež páni k tomu povolili, aby jemu od nového roku přidáno bylo „pár tolarů na hotovosti, pak korec žita, půl korce hrachu a půl korce ječmene in naturalibus“.

Choustničtí z Stránova.

Choustničtí připomínají se záhy v století XVI. mezi vzácnějšími sousedy hradeckými; v první polovici století toho žil tam jmenovitě *Václav Choustnický,* který byl muž zámožný a měl na sobě rozličné povinnosti obecní; pro své šlechetné zachování nadán byl společně s Mikulášem Kavinským skrze cís. Ferdinanda I. v pondělí po sv. Prokopu r. 1556 erbem a titulem ze *Stránova.**) Po něm připomíná se *Michal Ch.*, který byl r. 1565 a násl. starším obecním a r. 1568 plnomocníkem p. Cypriana Lvovického; týž zůstavil syna *Václava Ch.*, který v druhé polovici století XVI. tolikéž při městě Hradci Kr. držel grunty šosovní; dne 16. května 1588 byl při mustrunku mezi rejthary z kraje hradeckého; r. 1594 táhl s jinými osobami vladyckými do Uher a zemřel tam při oblehání pevnosti ostřihomské, načež pozůstalá vdova jeho i s dítkami dne 5. ledna r. 1595 poručila se pod ochranu raddy městské.

Jiskrové ze Sobince.

Rodinu tuto sluší pokládati k nejvzácnějším rodům erbovním, v XVI. a XVII. století v Hradci Kr. zůstávajícím, ježto z ní vyšlo drahně mužů o obec hradeckou vysoce zasloužilých. V první polovici století XVI. proslul z rodiny té *Václav* (I.) *Jiskra*; jsa muž vzdělaný a rozšafný potřebován jest v rozličných povinnostech obecních; byltě starším, konšelem, primasem, starším kůru literátského a r. 1565 po smrti Jana Nejedlého také prozatím nějaký čas J. M. C. rychtářem, a získal sobě zvláště nemalých zásluh o zvelebení hospodářství rybničného při městě Hradci Kr. Pro své služby platné a šlechetné zachování obdařen jest — majestátem cís. Ferdinanda I. ve středu po sv. Pavla na víru obrácení r. 1558 vyšlým — erbem a titulem ze *Sobince***); zemřev r. 1569 pochován jest v chrámu sv. Ducha. — Z manželky své *Doroty* zůstavil syny *Václava (II.) a Adama.* — *Václav* (II. n. r. 1555) byl tak jako otec muž rozšafný a vzdělaný a obci hradecké užitečný; r. 1588 byl mezi rejthary z města Hradce Kr. arciknížeti Maximilianovi do Polsky na pomoc poslanými; na to spravoval rozličné úřady městské; byl starším obecním, úředníkem důchodů městských, konšelem a v únoru r. 1603 po smrti M. Jiřího Vodičky jmenován jest primasem; byl také starším kůru literátského a činil nemalý náklad na tamní skvostné kancionály, v nichž se spatřuje tolikéž obraz jeho, pečoval o zvelebení důchodů obecních, škol a chrámů, dada jmenovitě na svůj groš obnoviti sešlý kostel sv. Jakuba na Louce. Zemřel však již r. 1607 v sobotu den sv. tří králů v nej-

*) Viz erb Kavinských ze St.

**) Erb Václavovi Jiskrovi nadaný vypisuje se takto: Štít modré barvy, v němž půl jednorožce žlutého až po zadní kýty k pravé straně obráceného se vidí; nad štítem kolčí helm s točenicí a přikryvadly modré a žluté barvy, nad čímž roztažené křídlo orličí modré barvy, mezi jehož peřím devět třtin rybničných žluté barvy se spatřuje, vzhůru vyniká.

lepším právě věku, jsa teprv 51 let stár a pochován jest v pondělí na to (8. ledna) „u přítomnosti velikého počtu lidu s velikým pláčem chudých“ v kostele velikém u křtitedlnice, při čemž činil kázání kněz Jiří Tesák, tehdáž přední správce církve hradecké. — Mladší bratr jeho *Adam* J. z S. držel dům při městě Hradci Kr. a zemřel již r. 1591 odkázav statek svůj synovi *Václavovi*, jemuž zřídil za poručníka svého bratra staršího *Václava* (II.); podobá se však, že syn tento zemřel ještě v nedospělosti, ježto nečiní se o něm zmínky více.

Václav (II.) z S. byl třikráte ženat; a to ponejprv s *Ludmilou*, dcerou Jiřího Škornice z Vorličné, která však zemřela již při prvním porodu; po druhé s *Annou* Marhanovou († 1599), s níž splodil syna *Jana* a dceru *Ludmilu* a po třetí r. 1600 s *Magdalenou*, dcerou Jana Hušpeky, která mu porodila dvé synů a dvé dcer; syn Jan zemřel v mladém věku r. 1614, dcera *Ludmila* provdala se za Jana Činvice z Libína a r. 1623 prodala dům svůj p. Fridrichovi z Oprstorfu za 2000 zl., který jej daroval Jezuitům. — Z dětí s třetí manželkou splozených připomíná se později *Karel J.*, který držel dům otcovský a grunty šosovní a dne 17. května 1622 k poručení pánů složil jménem dědiců Jiskrovských na rathouze truhlici s erby stříbrnými a ptákem společnosti a konventu „tovaryšstva střeleckého k ptáku“ náležitými, a při tom list pergamenový a artikule tovaryšstvu tomu od raddy hradecké vysazené; týž přichází později mezi předními sousedy hradeckými, byl starším obecním, konšelem a starším literátův a zemřev dne 9. ledna r. 1654 pochován jest u sv. Jakuba na louce, kdež byl pohřeb rodu toho. — Karel J. byl poslední poněkud vzácnější člen rodu svého, který jak se podobá, ku konci století toho docela zanikl.*)

Kadrmanové z Kelče.

Již na začátku století XVI. přicházejí Kadrmanové mezi sousedy m. Králové Hradce, kdež drželi hojná zboží šosovní a měli rozličné úřady obecní na sobě, byvše napotom nadáni erbem a titulem z *Kelče*. V první čtvrti století toho čteme *Jakuba Kadrmanna* mezi předními měšťany hradeckými; byltě starším obecním, konšelem a primasem; držel dům a grunty při m. Hradci Kr., pak zboží zemské v Hořeněvsi. Roku 1541 byl přijat od přítele svého Jana *Keleckého z Kelče* k erbu a tituli jeho, kteréž přijetí král Ferdinand I. majestátem v pátek před narozením P. r. 1541 daným potvrdil, načež se psával *Kadrmann z Kelče.***) Když r. 1547 po bitvě Mühlberské ve všech městech královských v Čechách nařízeni byli zvláštní J. M. K. rychtáři, byl Jakub Kadrmann dne sv. Mikuláše r. 1547 jmenován prvním takovým rychtářem v Hradci Kr. R. 1548 koupil od Dobeše Vranovského z Doubravice vsi Rusko a Skaličku s lesem, r. 1547 obci hradecké pobrané, a r. 1549 od komory král. Piletice a krčmu v Lochovicích s dědinami; nemaje však sám peněz hotových vypůjčil sobě z hradecké pokladnice zádušní sumy nemalé. Zemřel r. 1553 zůstaviv z manželky *Kateřiny* syny nezletilé *Jakuba* a *Jana*, jichž poručníkem byl Matouš Bernard z Nestajova, který téhož roku

*) V století XVI. přicházejí v Čechách mimo Jiskrů ze Sobince také *Jiskrové z Plotišt* (r. 1534) a *Jiskrové z Petroupína* (r. 1499—1560), avšak rodiny tyto nebyly s Jiskry z Sobince ani erbem ani krví spojeni.

**) *Erb* Keleckých z Kelče byl tento: Štít modré barvy, v němž od spodku do polovice štítu jest mříže dřevěná, za níž lev bílý na zadních nohách stojíc vzhůru vyskakuje; nad štítem helm otevřený s fafrnochy modré a žluté barvy, a nad tím vším zlatá koruna král., z kteréž dva rohy bůvolova vynikají.

v pondělí před sv. Matoušem na splácení dluhů povinných postoupil obci hradecké vsi Piletice, Rusko, Skaličku a čtvero rybníků za 3000 kop gr. — Když jmenovaní synové došli let svých, rozdělili se o pozůstalé dědictví otcovské tak, že napotom Jakub K. držel zboží zemské v Hořeňovsi a *Jan* K. grunty v Hradci Kr.; matka jejich Kateřina byla se mezi tím provdala za Jana Salixa Stříbrného, souseda hradeckého, který r. 1581 dům a dvůr svůj odkázal této své manželce a po její smrti pastorku svému Janovi Kadrmanovi s tím doložením, kdyžby zemřel bezdětek, aby zboží to přišlo k záduší hradeckému. Oba bratři Kadrmanové přicházejí v tituláři z r. 1589 mezi osobami vladyckými, z nichž *Jan* K. zemřel v Hradci Kr. dne 25. list. r. 1593 a pochován jest u sv. Ducha tamtéž, kdež se náhrobek jeho až podnes spatřuje; že nepořídil o statku svém, uvázal se J. M. C. rychtař k ruce komory král. v nepořízený statek tento. Bratr jeho *Jakub* K. připomíná se ještě r. 1598, kdež jeho poddaní v Nedělištích měli platiti úroky k záduší sv. Ducha v Hradci Kr. Ježto žádný z bratří těchto nezůstavil po sobě dědiců mužských, vymřela rodina ta po meči na začátku století XVII. a žijící tehdáž *Barbora z Kelče* na Ještěticích jest poslední nám vůbec známý potomek její.

Kameníkové z Hirschfeldu.

Rodina tato přichází jako erbovní v Hradci Králové teprv v XVII. století, ale nevíme udati, kdy a kým nabyla erbu a titule, vyhledali jsme však, že ani z kanceláře české ani z říšské nevyšel majestát na erbovnictví rodině této svědčící; pročež se podobá, že byla snad od někoho jiného k erbu tomu připuštěna. — Ihned na počátku století XVII. (r. 1610) čteme *Jáchyma Kameníka* (z Hirschfeldu) při městě Hradci Kr.; byltě sousedem a konšelem tamtéž a zemřel dne 27. března r. 1642, jsa tehdaž *nejstarším* v radě hradecké; s ním zároveň žil v Hradci Kr. *Jan Kameník*, jenž byl tolikéž konšelem (r. 1617—1630). Po nich obou žil tam *Václav Kameník z H.* byv r. 1640 a násl. starším kůru literátského. — Ku konci století toho přebýval v Hradci Král. *Zachariáš K. z H.*, který r. 1680 přichází taktéž mezi staršími obecními.

Kapellové z Elbinku.

Podobá se ku pravdě, že rodina ta kvetla již záhy v XVI. století při městě Hradci Králové, držíc tam grunty šosovní a nazývajíc se vlastně „*Kozka*“, kteréž jméno napotom přetlumačeno na „*Capella*“ a to *Petrem Capellou z Elbingu.* Tento *Petr Kozka*, rodič královéhradecký, vzdělal se v druhé polovici století XVI. na škole domácí a napotom za hranicemi v umění literním a také v lékařství a byl s přítelem svým Václavem Plácalem (v. t.) nadán erbem a věncem básnickým (poeta laureatus).*) Erb tento polepšil císař Rudolf II. jim oběma majestátem dne 4. pros. r. 1582 vydaným, a povolil zároveň, aby se psáti mohli *z Elbinku.*

*) Erb Kappellův byl tento: Štít šikmo od pravé k levé straně rozdělený, v jehož horní modré polovici spatřuje se zlatý půlměsíc rohy vzhůru obrácený, v dolní pak bílé zelený věnec bobkový; nad štítem leží helm ověnčený, z něhož vyniká dvé křídel na sobě složených, na nichž se spatřuje tolikéž půlměsíc a věnec bobkový.

Jakož se Petr Capella v mladších letech obíral básnictvím latinským, zanášel se později lékařstvím. Usadiv se po r. 1580 v Hradci Král., koupil tam sobě r. 1589 dům po Hylariusovi apatekáři pozůstalý a r. 1594 statek po Janovi a Kateřině Salixových k záduší školnímu odkázaný, totiž dvůr prázdný s zahradou na Stržině. — O potomcích jeho nemáme však zpráv širších. Avšak příbuzní jeho *„Kozkové“* žili v Hradci Kr. ještě po celé XVII. století, držíce tam domy a majíce na sobě rozličné povinnosti obecní; na př. *Jiří Kozka*, který r. 1650—1665 připomíná se mezi staršími obecními a konšely hrad. a j. v.

Karáskové ze Lvovic, viz Lvovičtí ze Lvovic.

Kavanové z Čejkova.

Praotcem rodiny té byl *Šimon Kavan*, jejž císař Ferdinand I. v úterý před sv. Matoušem r. 1547 nadal erbem a titulem *z Čejkova.**) — Potomkem jeho byl *Jan Kavan z Č.*, který okolo r. 1608—1610 byl alumnem akademie pražské a nabyl tamtéž hodnosti bakalářské; vyučoval na to v několika školách venkovských a r. 1613 byl konrektorem školy královéhradecké. V říjnu r. 1613 odstoupil však od učitelství a pojal za manželku Voršilu vdovu po Jiřím Rychnovském, sousedu hradeckém, správcem kůru a skladatelem nápěvů obsažených v tamních českých kancionálech. Jan Kavan z Č. žil v Hradci Kr. delší čas, avšak o potomcích jeho nedočetli jsme se ničeho v pamětích souvěkých.

Kavinští ze Stránova.

Kavinští připomínají se v XVI. a XVII. století mezi usedlými sousedy královéhradeckými. V první čtvrti století XVI. proslul tamtéž *Mikuláš Kavinský*, který byl muž zámožný a zkušený a v povinnostech obecních často užívaný; pro své šlechetné zachování byl od císaře Ferdinanda I. v pondělí po sv. Prokopu l. 1556 společně s Václavem Chaustnickým nadán erbem a titulem ze *„Stránova“*.**) Týž zemřel r. 1574 učiniv odkazy na skutky milosrdné a jmenovitě také na opravení kostela sv. Pavla na cihelně, a zůstaviv syny *Pavla*, *Jana* a *Jiřího* a dceru *Kateřinu*, provdanou za M. Trojána Vysokomýtského.

Pavel K. byl tak jako otec jeho muž vzácný a obci hradecké v rozličných potřebách a poselstvích užitečný; byltě konšelem, zástupcem starobylého sboru střeleckého, pak starším kůru literátského (jehož byl i nemalým dobrodincem, jakož k tomu ukazuje podobizna Pavla K. v I. českém kancionálu vymalovaná), a byl také přítelem mužů učených i škol domácích. Manželka jeho byla *Kateřina z Radostic*, s nížto splodil syna *Jiřího ml. K.*; zemřel dne 29. ledna 1598 a pohřben jest u sv. Ducha. Tehdejší domácí básníci opěvali smrt jeho, jmenovitě složil a tiskem vydal známý Michal Pěček Smržický z Radostic truchlozpěv latinský ku poctě tohoto příbuzného svého.

*) Kavanové z Čejkova užívali v erbu: Štítu bílého, v němž se spatřuje bílá noha lvová s pazoury zlatými a nad helmem tatéž noha lvová.

** Kavinští užívali v *erbu*: Štítu na příč rozděleného, jehož spodní polovice barvy modré a svrchní žluté a v tom čelisť lvova s třemi zuby vzhůru vynikajícími; nad štítem helm kolčí s fafrnochy žluté a modré barvy, nad čímž dvě čelisti lvové vzhůru stojící a v každé tři zuby se spatřují.

Jan K. z St., bratr Pavlův, byl taktéž při městě Hradci Králové usedlý a r. 1594 hejtmanem lidu válečného z Hradce do Uher vypraveného. — *Jiřík ml. K.*, syn Pavlův, seděl na domě otcovském v Hradci Kr., byl členem kůru literátského a činil náklad na kancionály české, pročež se také spatřuje v II. kancionálu jeho podobizna i manželčina; zemřel r. 1599 na ránu morní, načež dne 17. září t. r. vdova pozůstalá dala se pod ochranu rady obecní. — Později nepřipomíná se rodina ta více v knihách hradeckých.

Kirchnerové z Neuberku

kvetli v Hradci Kr. v XVII. století; v druhé čtvrti století toho připomíná se *Ondřej K.* z N., který byl měštěnínem a apatekářem v Hradci Kr., i mužem velmi šlechetným a dobročinným, a tudíž vůbec váženým; zemřel dne 29. dubna 1657, jsa stár 72 let a pochován jest v chrámu sv. Ducha, „oplakán ode všech z obce pro své dobré skutky." — Starší jeho syn *Jan Frant. K.* oddal se stavu duchovnímu, byl později kanovníkem královéhradeckým a zemřel r. 1688. Mladší syn *Jeronym K.* držel apatéku v Hradci Kr. a přichází r. 1671—1681 mezi konšely tamními; apatéka ta byla v držení potomků jeho ještě v první čtvrti století XVIII. Kdy se dostalo rodině této erbu a titule, o tom nemáme zpráv širších.

Klepsatelové z Mühlhausenu.

Klepsatelové byli rodina německá; obdrževše erbu a titule již od císaře Maximiliána I. přibyli na začátku století XVI. do Čech a usadili se tam v městech pražských a jiných i jmenovitě tolikéž v Hradci Králové. — V druhé polovici století XVI. žil v Hradci Král. *Jiří* Klepsatel z M., drže tam dům hostinský v městě (v němž také dne 23. září r. 1589 přenocoval arcikníže Maximilián, vraceje se ze zajetí svého z Polsky). — Po Jiřím K. držel dům ten *Jan K.*, který byl r. 1594 fendrichem ozbrojených sousedů hradeckých při mustrunku dne 12. srpna t. r. odbývaném. — Majestátem dne 17. července r. 1596 k žádosti *Jana*, *Jindřicha* a *Volfa*, strýců Klepsatlův z M. daným, potvrdil a rozhojnil cís. Rudolf II. strýcům jmenovaným jich erb přirozený a povýšil je do stavu vladyckého král. Č.*) — *Hendrich K.* připomíná se ještě r. 1606, kdež pohnal před menší soud zemský Jana Hlaváče z Bělušic a Mikuláše Přebozského ze Zásmuk. — *Jan Klepsatel*, soused hradecký, zemřel dne 12. listopadu 1671 v 61. roce stáří svého a pochován jest na louce u sv. Jakuba. Pozdějších zpráv o rodině této nemáme před rukama.

Kotečníkové z Domoslavy.

Rodina tato přichází v Hradci Kr. již v XVI. století; avšak nemáme o tom vědomosti, kdy se jí dostalo erbu a titule a pokud byla snad spřízněna s *Vlasatými z Domoslavy*. —

---

*) Erb, jehož Klebsatelové prvotně užívali, vypisuje se takto: Štít zhůry dolů rozdělený, jehož pravá polovice červené a levá bílé barvy a v každé polovici roh jelení o pěti parozích, a to v bílé polovici červený a v červené bílý, a nad tím kolči helm s přikryvadly bílými a červenými a parohy jeleními. — Erb ten polepšil jim císař Rudolf II. v ten způsob, aby napotom místo helmu kolčího užívali helmu otevřeného s korunou, z níž vyniká dvé křídel orličích.

Roku 1579 připomíná se *Izaiáš Kroupa, jinak Kotečník*, který byl prokurátorem a JMC. služebníkem v Hradci Kr. a r. 1580 přidán jest ku pomoci tamnímu JMC. rychtáři; nedlouho na to přichází jako soused a držitel pivováru tamtéž a v tit. z r. 1589 mezi osobami vladyckými s tytulem *z Domoslavy;* r. 1594 při výpravě lidu válečného do Uher ležel však již tak nemocen, že musel místo sebe poslati jiného rejthara. — Po něm čteme mezi sousedy hradeckými *Jana Kotečníka* z D., který zemřel dne 3. ledna 1621; načež držel zboží jeho *Jiří K.* z D. Tento byl nemálo potřebován v povinnostech obecních, byv obecním starším, rádním, primasem (1651) a posléze JMC. rychtářem (1654); manželka jeho *Alžběta Bočková* zemřela v lednu r. 1658, načež se i on roznemohl a zemřel dne 20. května r. 1658. Téhož času žil při městě Hradci Kr. také *Jan K. z D.*

Ku konci století XVII. a na začátku století XVIII. přichází tamtéž *Frant. Adam K. z D.* a to r. 1693—1697 mezi staršími obecními, pak r. 1704—1714 mezi konšely; zemřev dne 28. listopadu 1719 pochován jest v kostele sv. Ducha, k jehož záduší učinil hojná nadání. — Poslední známý potomek rodu toho v Hradci Králové jest *Frant. Kotečník*, který zemřel r. 1723 jsa stár let 77 a jest pochován v sklípku rodinném u sv. Ducha.

Koytové z Bílé hory čili z Weissenberku.

Koytové připomínají se již v první polovici století XVI. mezi sousedy hradeckými; jmenovitě žil a držel grunty šosovní v Hradci Kr. tehda *Bonaventura Koyt*, jenž byl muž nemálo vzdělaný a rozšafný, s dokt. Tadyášem Hajkem, Mathiolem, Cratonem, Melantrichem a jinými muži učenými spřátelený a při tom horlivý přívrženec bratří českých, toho času vůbec stíhaných. Pro své šlechetné zachování obdařen jest společně s *Lorencem Weysperkem* majestátem císaře Maximiliana II., daným ve Vídni v úterý po Exaudi r. 1567, erbem a titulem *z Bílé hory* čili *Weissenberku.**) Když v posledních letech vlády císaře Ferdinanda I. a za panování císaře Maximiliána II. bratří čeští zase do Čech se navracovali a vyznání své i v Hradci Kr. provozovali, byl *Bonaventura Koyt z W.* jedním z nejhorlivějších vyznavačů a příznivců učení bratrského a stál u věci té v spojení s okolní šlechtou k víře té se přiznávající, za kterouž příčinou byl také k poručení místodržících pražských nemálo stíhán a na závazek vzat; jakož tomu vyrozuměti z jednání obecních z r. 1569—1578.**) Za manželku měl paní *Mariánu z Hostovic*, která mu porodila syny *Jana* a *Adama*, kteří oba přicházejí v tit. z r. 1589, pak dcery *Annu* a *Mariánu*, z nichž onano provdala se r. 1577 za Václava Pláccla, tato r. 1589 za Fridricha Balbína. — *Jan K.* oddal se vyšším studiím, nabyl hodnosti doktora v lékařství a usadiv se na to v Hradci Kr., provozoval tamtéž a v celém okolí umění své s dobrým účinkem;***) oženiv se již r. 1588 s *Ludmilou*, dcerou slavného

*) Erb ten vypisuje se takto: Štít zlatý, v němž se spatřuje u spodku bílá skála na zeleném trávníčku pod krokvicí černou, špicí až k vrchu štítu sahající; z obou stran pak v poli zlatém po jedné černé hlavě lvově; a nad helmem točenice, z níž tři péra pštrosova, žluté, bílé a černé vynikají. *(Majestalia cis. Max. v archivu kanc. české.)*

**) Viz *Světozor* r. 1871 č. 38.

***) S jak dobrým účinkem Jan Koyt své umění provozoval, tomu vyrozuměti z toho, že na př. r. 1594 pan Zdeněk Bořek Dohalský za vyléčení své postoupil jemu dům v Hradci Kr. v Rybářích, jejž Jan Koyt prodal Janu Lindnerovi, apatékáři hradeckému.

našeho Tadyáše Hajka z Hajku.*) — Okolo r. 1594 žil Jan Koyt ještě v Hradci Kr., jsa tehdaž při mustrunku mezi rejthary z města do Uher vyslanými; nedlouho na to přestěhoval se do Prahy a ztrativ mezi tím první manželku svou, oženil se podruhé s *Ludmilou Kališťovou z Otersfeldu*, sestrou Libuše z Ot., druhé to manželky Václava Plácela z Elbinku. Zemřel r. 1599 v čas panujícího tehdáž přímoří, odkázav dům svůj v Hradci Kr. svým dvěma dcerám *Anně* a *Kateřině* v stejný díl a svou bibliotéku lékařskou Samuelovi, synu švakra svého Václ. Plácela. — O *Adamovi K.* nemáme po r. 1589 zpráv dalších; r. 1596 připomíná se však *Daniel K.* z B., který, jak se podobá, byl snad synem jeho. — V století XVII. nepřicházejí Koytové více mezi sousedy hradeckými ani pražskými a podobá se, že Daniel K. byl posledním mužským potomkem rodu svého.

Krenzheimové z Iphofenu,

šlechtická rodina německá z Frank pocházející. V druhé polovici století XVI. byl jeden Krenczheim pastorem a superintendentem v Lehnici a zemřel r. 1598 ve Všově v Poznaňsku; týž měl dvé synů: *Linharta* a *Bonifáce*, kteří se oddali umění liternímu, z nichž jmenovitě Linhart později stal se doktorem filosofie a lékařství a pojal za manželku *Dorotu*, dceru bohatého měštěnína a obchodníka pražského *Teufla z Zeilberku*. — R. 1580 dne 10. března polepšil císař Rudolf II. bratřím těmto jich erb přirozený, z nichž r. 1591 v m. září *Linhart K.* usadil se v Hradci Kr. a provozoval tam své umění lékařské. Když r. 1594 tehdejší krajský a městský fisikus Václ. Pretorius smrtí sešel, jednáno s Linhartem z K., aby městu propůjčil se za medika ordinaria, což on také (v lednu r. 1595) k sobě přijmouti přislíbil, začež mu potom ročně dáváno 20 sáhů dříví, 8 korců žita a bečka soli. Výše jmenovaná manželka jeho Dorota zemřela dne 13. června 1614 a pochována jest v chrámu sv. Ducha; načež nedlouho na to — dne 26. července t. r. — také on sám na věčnost odešel, po němž pak dokt. Tobiáš Scharfenberger z Lindenthalu ve fisikát městský se uvázal.

Kropáčové (Kropáčkové) z Dřevíče.

Kropáčové připomínají se již v druhé polovici XV. století mezi předními sousedy hradeckými. Za krále Vladislava II. žil v Hradci Kr. *Jan Kropáč*, obyčejně (snad dle své malé postavy) *Kropáček* nazývaný, který byl muž nemálo zámožný a rozšafný a drahně let v povinnostech obecních potřebovaný; již r. 1495 přichází mezi konšely hradeckými, jsa zároveň úředníkem důchodů městských. Za jeho správy vystavěna jest r. 1516 za domem jeho věže vodní, nazvaná dle něho *Kropačka*, která až podnes tam pozůstává a zdržuje paměť rodiny této v Hradci Kr. — Po něm připomíná se *Jan Kropáč*, který sedával tolikéž v raddě městské (1525) a později *Adam K.* (1550), jak se podobá syn předešlého. — Týž byl muž

*) K svatbě den po sv. Prokopu t. r. v Praze odbývané pozval p. Tadyáš Hájek také raddu královéhradeckou; tato přijavši takové vzácné pozvání, projevila p. T. Hájkovi své díky a přání, slíbivši vyslati některé osoby z prostředku svého k veselí tomu a nemajíc zvěře a jiných věcí do kuchyně, odeslala svatebčanům za to „*na trunček vína*“ šest dukátů na zlatě.

bohatý, vzdělaný a rozšafný; býval starším obecním, konšelem a r. 1567 po smrti Jana Nejedlého jmenován jest JMC. rychtářem. Pro své služby platné a šlechetné zachování byl již před tím — společně s Josefem Bartou, jinak Páchou, písařem úřadu purkrabského v Hradci Kr. a Bohuslavem Páchou, sousedem hrad., — skrze cís. Ferdinanda I. v pondělí po sv. Zikmuntu r. 1566 nadán erbem a titulem *z Dřeviče.**) — Zemřelť na jaře r. 1571 a pochován jest v chrámu sv. Ducha, kdež se až podnes náhrobník jeho spatřuje; jak se podobá, nezůstavil dědiců přirozených, anobrž toliko manželku *Annu*, která zděděný po něm dům v Hradci Kr. r. 1572 prodala Janovi Pražákovi z Petřína.

Krumlovští z Hiršfelzu.

Příjmení rodiny této ukazuje k původu jejímu z města Krumlova Českého nebo Moravského; kdy však do Hradce Kr. přibyla, není známo, ačkoliv se ku pravdě podobá, že tam byla již ku konci století XVI. usedlá a v držení gruntů šosovních. — Na začátku století XVII. byl *Jan Krumlovský* sousedem v Hradci Kr. a písařem při úřadu purkrabském tamtéž; pro své služby platné povýšen jest skrze císaře Rudolfa II. dne 20. ledna r. 1609 do stavu erbovního s titulem *z Hiršfelzu;***) později přichází mezi staršími obecními a konšely hradeckými, drže dům pod fortnou rybářskou a byl jmenovitě také r. 1619 a 1620 při obnovení raddy za krále Bedřicha mezi novými radními. V bězích válečných r. 1618—1625 zakládal obec hradeckou penězi hotovými, tak že se při účtování v únoru r. 1625 shledalo, že mu obec povinna jest 3450 kop 49 gr. m. s úroky zasezelými, kteroužto nemalou sumu však, hledíc k tehdejším těžkým časům, obci docela odpustil. Z vděčnosti za takovéto darování osvobodili páni dům jeho od všelikého ložirování soldátů a nařídili, aby za úroky zasezelé a za 60 korců ovsa služby jeho zadržalé, poražena byla kontribucí za šest měsíců a za 40 sáhů dříví, kteréž obci pro oficíry půjčil, aby se mu dávalo po čtyry letu po 10 sáhách dříví. — Jak dlouho ještě žil a zůstavil-li jakých potomků, není nám na ten čas známo.

Kydlinové z Plotišt.

Kydlinové byli jednou z nejstarších městských rodin hradeckých, ježto se již v XIV. století v městě tom připomínají.***) V století XV. (r. 1456) držela dvůr v Poltištích *Kateřina Kydlinová*, která měla rozepři s komorou král. o dvůr ten, poněvadž tato táhla se naň jako na zboží služební. *Kateřina K.* však prokázala, že zboží to je svobodné a že se z něho

---

*) *Erb* strýcův z Dřeviče byl tento: Štít zlatý, v němž dvě černé tlapy medvědí křížem přeložené se spatřují; nad štítem leží kolčí helm s fafrnochy zlaté a černé barvy a točenice, nad níž pět per pštrosových od póli černých a od póli zlatých vyniká.

**) Erb Janovi Krumlovskému propůjčený vypisuje se takto: Štít zhůry dolů rozdělený, jehož levá polovice bílé a pravá červené barvy, a v tom štítu jelen své přirozené barvy o 14 parozích, od spodku levé strany vzhůru nad třemi pahrbky vyskakuje; nad štítem leží kolčí helm s fafrnochy bílé a červené barvy a korunou, z níž rohy zlaté o 14 parozích proti sobě rozložené vynikají.

***) R. 1388 vyznal *Kydlin*, soused hradecký, že drží zboží v Plotištích od *Ondřeje* někdy souseda hradeckého koupené, z něhož vychází plat dědičný k oltáři sv. Ondřeje v kostele sv. Ducha v Hradci Kr.

platí toliko šos k městu a k hradu hradeckému.*) Ku konci století XV. jmenují se Kydlinové „panoši“, užívajíce erbu a titule *„z Plotišť“*. V první čtvrti století XVI. seděl na dvoře Kydlinovském *Mikuláš K.*, soused hradecký, který r. 1533 koupil mlýn v Předměřicích. Dvůr ten s krčmou a mlýnem spadl r. 1567 po smrti Mikuláše Kydlina na komoru král., poněvadž to bylo zboží manské a Mikuláš K. nezůstavil dědiců přirozených. R. 1569 koupila obec hradecká dvůr ten s mlýnem od komory král. za 3000 kop gr. č.; r. 1588 však odprodala ode dvora toho mlýn — že malý užitek z něho vycházel — Jiříkovi Veselému za 4000 kop gr. m. a 5 kop gr. úroku. — Kromě Mikuláše K. žil také času toho na svobodném dvoře v Plotištích *Jan K. z P.*, který však — jak se podobá — příslušel k jiné větvi Kydlinovské; potomek jeho *Jan K.* jmenuje se ještě r. 1595, jsa tehdáž v rozepři s obcí hradeckou o platy a spravedlnosti nějaké.

Z Levhartic (Hlaváčové a Levhartičtí).

V první polovici století XVI. žili v Hradci Kr. *Ondřej a Václav bratří Hlaváčové*, pak strýc jich *Matyáš*, kteřížto všichni byli mužové vůbec vzdělaní, rozšafní a obci hradecké užiteční; pročež také k přímluvě nejv. sudího král. Č. obdařeni jsou skrze císaře Ferdinanda I. v úterý po sv. Marketě r. 1562 erbem a titulem *z Levhartic*,**) tak že se napotom nazývali také *Levhartičtí z Levhartic* (*Leovitii a Leovitio*).***)

Zvláště proslul tehdáž mezi sousedy hradeckými *Václav Hlaváč z L.* tím, že býval platně potřebován v povinnostech obecních, jakož i zůstavil trvalou po sobě památku tím, že — nemaje sám dědiců přirozených — r. 1562 veškerý svůj movitý a nemovitý statek při městě Hradci odkázal k záduší, škole a na skutky milosrdné tamtéž.

Matyáš L. z L. seděl tolikéž v radě hradecké, byl dozorcem školním a býval i jinak obci tamní prospěšný; žil ještě r. 1565.

Ondřej z L. byl starším obecním, pak konšelem a od r. 1563—1567 primasem hradeckým; zůstavil syna *Adama L. z L.*, který vzdělav se doma a vně v umění literním, byl písařem rádním a rychtářským a r. 1578 vzat jest tolikéž do raddy městské; zemřev dne 2. ledna r. 1589, pochován jest na louce u sv. Jakuba. — Syn jeho *Pavel Hlaváč L. z L.* byl taktéž usedlým sousedem hradeckým a r. 1593 táhl jako rytmistr v čele lidu válečného z Hradce Kr. do Uher vypraveného; zemřel však bezdětek, tak že dům otcovský připadl sestře *Dorotě*, která jej držela až do r. 1624, načež jej zdědila dcera její *Anna*, provdaná za Jana Růžovského z Růžova (viz tohoto).

---

*) *Archiv Č.* I. str. 181.

**) Levhartičtí užívali v erbu svém štítu na příč rozděleného, jehož horní polovice červená a dolní bílá, v kterémžto štítu zvíře levhart k pravé straně obrácený a to v červené polovici bílý a v bílé červený, a nad helmem týž levhart se spatřuje.

***) Předek bratří těchto byl *Pavel Hlaváč*, který r. 1532 při výpravě válečného lidu hradeckého do Uher byl hospodářem čili profiantmistrem a posílal z táboru zprávy „Noviny“ raddě městské. (Viz *Světozor* 1871 č. 37.)

Libočtí z Libé hory.

Tato erbovní rodina kvetla v XVI. a XVII. století v městech pražských a na venku; praotcem jejím byl *Jiří Libocký*, měštěnín pražský, který dne 30. května r. 1580 skrze císaře Rudolfa II. nadán jest erbem a titulem z *Libé hory* (*a libeo monte*).*) Syn jeho *Jan* L. studoval na akademii pražské, stal se tam bakalářem a byl na to r. 1590—1594 správcem škol na venku a jmenovitě spravoval r. 1593 školu hradeckou; r. 1594 vzdal se však úřadu toho, oženiv se s Lidmilou dcerkou hradeckou, s níž se mu dostalo domu a gruntů při městě Hradci Kr. — R. 1595 jmenován jest třetím, r. 1601 druhým a r. 1605 prvním písařem rádním při tom byl dozorcem školním a členem kůru literátského, jakož k tomu ukazuje podobizna jeho v kancionále českém vymalovaná. Času toho přijal také k erbu a tituli svému Jana Černovického, souseda pražského a Jana Vulterina a Jana Hubecia sousedy hradecké, kteréž přijetí později (r. 1612) císař Matyáš potvrdil. — Libocký byl muž nemálo vzdělaný a rozšafný a ve vykonávání povinností písařského úřadu svého tak bedlivý, že za příčinou přílišného namahání upadl v nemoc dlouhou a zemřel dne 14. června 1608 bezdětek a pochován jest v kostele u sv. Ducha. Jan Kampanus, Gabr. Svěchyn, Jan Černovický a jiní současní básníci opěvali smrt jeho. — Pozůstalá vdova *Ludmila* provdala se r. 1609 za M. Gabriele Svěchyna, rádního písaře královéhradeckého.

Litičtí z Peclinovce.

Předek rodiny této pocházel z Litic, odkudž se přistěhoval již v XV. století do Hradce Kr., kdež potomkové jeho drželi napotom mimo jiné grunty šosovní také dům v městě v čtvrti podkostelní; v druhé polovici století XVI. proslul mezi sousedy hradeckými *Šimon Litický*, který — vzdělav se v škole hradecké a na akademii pražské — záhy oddal se službě veřejné a obecní, byv potřebován v rozličných povinnostech, poselstvích a jednáních; byltě starším kůru literátského, inspektorem škol hradeckých, komisařem při mustruncích, hejtmanem čtvrti podkostelní, konšelem (1560) a JMC. rychtářem (1573). R. 1575 přijat jest společně s Janem Bognarem a Martinem Cejpem od Jana Sladkého a Adama Kozla, strýců z Peclinovce, k jich erbu a tituli,**) kteréžto přijetí cís. Maxmilián dne 15. září r. 1575 potvrdil. Šimon L. zemřel dne 17. září r. 1578, načež „pro veliké jeho práce, které k dobrému obecnímu konal“, od raddy městské ukázáno místo k pohřbu jeho v chrámu sv. Ducha. Nezdá se však, že by byl zůstavil potomků mužských, ježto v pamětech hradeckých napotom o rodině té nedočítáme se zpráv nějakých.

Logdmannové z Auen.

Tato až podnes v Čechách kvetoucí rodina šlechtická pochází z Angličan, odkudž se v čas panujícího tam pronásledování katolíků v XVII. století vystěhovala a napotom v Čechách

*) Erb *Libockých z Libé hory* viz Hubecius z L. H.

**) Erb ten vypsán jest při rodině Cejpů z Peclinovce.

usadila. *Melichar* L. z A. byl v druhé polovici století XVII. výše 20 let forstmistrem na panství poděbradském a měl syny *a) Jana Frant.*, *b) Melichara Václava a c) Františka Viléma.*

a) Jan Frant. L. (r. 1648) oddal se stavu kněžskému; r. 1703 byl děkanem v Holohlavech, dne 1. března 1713 jmenován jest kanovníkem při katedrálním chrámu sv. Ducha v Hradci Kr., při kteréž příležitosti odkázal 5000 zl. na úroky k tomu konci, aby po jeho smrti z vzešlého tudy kapitálu zřízena byla prebenda kanovnická při témže chrámu P., na níž by předkem podáváni byli členové rodiny jeho; zemřev dne 5. srpna 1717 pochován jest v chrámu sv. Ducha.

b) Melichar Václ. (n. 1655) studoval na universitě pražské, kdež dosáhl hodnosti doktora lékařství a usadil se okolo r. 1680 v Hradci Kr. jako fisikus krajský. Zde oženil se r. 1682 s *Voršilou Vadasovou* z Karlova, držel dům v městě č. 137. a byl napotom jako starší obecní a radní (1714) v povinnostech obecních; zemřelť dne 8. pros. r. 1718 odkázav 200 zl. na fundaci mešní. Zůstavil syny *Melichara* a *Jana Rudolfa L.*, z nichž onen stal se knězem a když výše připomenutá jistina již na 8230 zl. vzrostla, ustanovil zděděný dům otcovský za residenci kanovnickou, načež dne 4. dubna r. 1725 jmenován čestným a dne 3. pros. 1726 skutečným kanovníkem při katedrálním chrámu sv. Ducha. — *Jan Rudolf R.* (n. 1695) studoval v Hradci Kr. a na universitě pražské a povýšen tamtéž na hodnost doktora v lékařství, načež se usadil na Horách Kutných, jsa tolikéž fisikem kraje čáslavského; zemřev tamtéž dne 25. pros. 1764 pochován jest v kostele sedleckém.

c) František Vilím L. z A., nejmladší syn Melichara V. Logdmana, odbyv studia gymnasijní, vstoupil do služby císařské; od r. 1719 byl hejtmanem na Poděbradech a potom na Kolíně a pro své služby platné přijat jest dne 9. května 1735 do stavu rytířského král. Č.; načež r. 1747 koupil od Jos. Leopolda hr. Věžníka statek horní a dolní Hrochovice. I synové a vnukové jeho byli později v cís. službě civilní a vojenské; k. př. *Václav* L. r. 1775 a násl. krajským komisařem a jeden z potomků těchto *Jan Jiří* L. bojoval drahně let ve vojště cís. proti Francouzům, začež byl se synem svým *Janem* L. dne 23. června r. 1818 povýšen do stavu panského. Rodina tato kvete až posaváde a obsazuje hradecké rodinné kanovnictví Logdmanovské, jež právě také za našich dnů držel J. Logdman rytíř z Auen.

Lvovičtí ze Lvovic (Karáskové z L.).

Rodinu Lvovických, kteří se původně jmenovali „*Karáskové*," sluší pokládati mezi nejstarší patricijské rodiny hradecké. První nám známý člen rodiny této v Hradci Kr. jest *Vít Karásek*, který r. 1461—1767 byl konšelem tamtéž. Po něm připomíná se *Jan (I). Karásek*, jejž čteme od r. 1498—1509 mezi rádními a od r. 1510—1514 mezi staršími obecními; r. 1509 byl tolikéž správcem zádušním, kteréhož však roku vyšel z domu jeho oheň, jenž strávil 32 domů, školu, faru, jednu věži a zvony na hlavním kostele. — R. 1521 jmenuje se *Jan (II). Karásek* — jak se podobá syn předešlého — písařem radním, kterýžto úřad delší čas spravoval, jsa r. 1533 nejstarším písařem čili kancléřem a potřebován mezi tím k rozličným důležitým jednáním, smlouvám a poselstvím na sněmy, k dvoru král. a jinam. Majestátem v den sv. Matěje r. 1534 daným, obdařil císař Ferdinand I. *Jana Karáska a Matyáše* sousedy hradecké erbem a titulem, tak aby se napotom psáti mohli *Lvovičtí ze*

*Lvovic.**) — Okolo roku 1540 přichází Jan (II). Karásek Lvovický ze Lvovic jako prokurator při m. Hradci Kr., který r. 1542 k žádosti raddy tamní přijal na sebe úřad písaře rádního a učinil t. r. přísahu k úřadu tomu; později seděl tolikéž v raddě městské a to r. 1549 jako primas, na to r. 1551 a násl. jako konšel; týž byl přítel mužů učených a přál školám domácím; na sněmu r. 1562 přijat jest do stavu vladyckého kr. č., k němuž t. r. v úterý po hromnicích učinil slib a přiznání náležité. — *Jan K. L. z L.* splodil s manželkou Dorotou šestero synů: *Cypriána, Václava, Jana ml., Teofila, Bohuslava* a *Samuele* a dceru *Kateřinu*, z nichž Bohuslav a Samuel předemřeli otce svého.

Cyprián L. z L. oddal se vyšším studiím doma i za hranicemi a proslul napotom jako slavný matematik a astronom; vyučoval matematice na akademii v Dyllingách nad Dunajem, byl velmi milý kurfirstovi Otovi Jindřichovi a jmenován jest od JMC. Maxmiliána II. astronomem císařským. R. 1565 navštivil staříčkého a churavého otce svého a přivedl k místu narovnaní rozepře, která mezi ním a pány hradeckými strany nějakého dvoru v Zámostí a šenku provozování, pak nějaké louky v Hlinicích drahně let trvala; i roku na to příštího 1566 přišel Cyprián L. do Hradce Kr. a působil k tomu, aby v přednáškách a vyučování na školách Hradeckých lepší řád uveden a aby summy a grunty od Jiřího Vavruše (v. t.) k dobrému škol hrad. odkázané, k účelu tomu konečně byly obráceny. Avšak měl tehdáž malých radostí nad svými bratřími Janem ml. a Václavem, kteří svým životem nepořádným příčiny k různicím dávali, peníze marně utráceli, a otce svého lehce sobě vážili; pročež žádal Jan st. K. i se synem Cyprianem pány hradecké, aby je, a to předkem Václava, vězením o vodě a chlebě strestali a skrotili. Téhož roku ve středu před Nar. P. M. učinil Jan st. K. kšaft, kterýmž dům po ohni znovu vystavený, s rolí, paloukem a lesem a všechen ostatní statek svůj poručil Cyprianovi, synu svému nejmilejšímu a nejposlušnějšímu, začež aby vyplatil mateři své Dorotě 250 kop gr. m., svým pak bratřím po 37 kop. gr. m. a k záduší školnímu 20 kop gr. m. — Po smrti otce svého Jana st. K. († 1566) uvázal se p. Cyprián L. v dědictví mu odkázané, vyplativ matce a bratřím jich podíly; načež r. 1567 prodal les zděděný a r. 1568 i dům otcovský. — R. 1570 ve středu po sv. Václavu vložili bratři Cyprián, Jan, Václav a Teofil Lvovičtí dva majestáty cís. Ferdinanda I. a Karla V. na erb rodině jejich svědčící pro věčnou paměť do hradeckých knih městských. — Dne 25. května r. 1574 zemřel p. Cyprian L. v Dylinkách, načež páni hradečtí, vážíce sobě vzácných umění a vlastností i služeb, kteréž p. Cyprian L. rodinnému městu svému učinil, zřídili památce jeho stkvostné epitafium v chrámu sv. Ducha, kteréž se tam ještě za časů Balbínových spatřovalo.**)

R. 1575 f. 4. po vstoupení P. učiněno jest narovnání o pozůstalost páně Cypriánovu mezi bratřími jeho Václavem a Teofilem L. z jedné a Volfem Kellerem z Bebenberku, plnomocníkem paní Diany Kellerovy, pozůstalé vdovy po neb. Cyprianovi L., strany druhé. — Z bratří těchto připomíná se r. 1589 a potom r. 1590 již jenom *Teofil* L., jenž byl času toho

---

*) *Erb* Lvovických vypisuje se v majestátě tom takto: Štít černý, v němž jest hlava lvová a v ústech té hlavy zafír kámen a za tím kamenem had pozlacený v kolo svinutý, turkus kámen v ústech držící; nad štítem helm kolčí s přikryvadly žlutými a černými a nad tím dvě křídla orličí černou a žlutou barvou rozdělená a na každém křídle had stočený s turkusem v ústech. *(Majestalia cis. Ferd. I. l. c.)*

**) Viz širší životopis Cyp. Lvovického v Slov. Nauč. IV. 1460.

hejtmanem na Hluboké. — Napotom mizí rodina Lvovických docela z pamětí hradeckých, a taktéž jinde nemohli jsme se dočísti o ní zpráv nějakých.

Murarius (Zedník?) z Neudorfu.

Rodina tato přichází v Hradci Kr. teprv v druhé polovici XVII. století; okolo roku 1650—70 připomíná se *Matouš M. z N.*, který byl zámožným měštěnínem, spolurádním a výběrčím pivného a vinného tácu v Hradci Kr.; manželka jeho *Anna* zemřela tamtéž dne 13. října 1660 a slavně pohřbena jest v chrámu sv. Ducha; r. 1665 koupil Matouš M. dům od P. Jiřího Weisse za 900 zl. — O potomcích jeho nedočetli jsme se však žádných zpráv širších.

Nejedlí z Vysoké

byli stará rodina patricijská, o níž se dočítáme již v druhé polovici století XV.; jmenovitě byl r. 1497—1500 *Václav Nejedlý* rychtářem městským (judex) v Hradci Kr.; na to r. 1508 starším obecním a napotom až do r. 1523 konšelem a potřebován mezi tím několikráte (r. 1509, 1510, 1511 a 1512) v poselstvích k sněmům zemským a jinam. — R. 1523 přichází *Jan N.* mezi staršími a r. 1530 *Václav N.* mezi radními hradeckými, který měl syny *Petra Pavla* a *Hendricha* a dceru *Kateřinu*; téhož Václava N. čteme na to r. 1534 v tituláři se syny *Petrem Pavlem (I).* a *Hendrichem* mezi osobami stavu vladyckého, s titulem *z Vysoké*, ačkoliv nevíme, kdy se mu dostalo erbu a titule toho. — R. 1547 jmenován byl *Hendrich N.* z V. úředníkem ungeltu v Hradci Kr.; týž koupil r. 1549 od pp. Jaroslava, Vojtěcha a Hendricha bratří z Pernšteinu Voždice a Libčany, r. 1553 od Dob. Vranovského z Doubravice městys Stračov a r. 1561 od pánů hradeckých vsy Praskačku, Sedlice, Chrastnice a Urbanice, z čehož lze vyrozuměti, že byl muž velmi zámožný; r. 1559 po smrti Jakuba Kadrmanna jmenován jest tolikéž J. M. C. rychtářem v Hradci Kr. *Hendrich* N. z V. zemřel r. 1562, v čas panujícího tehdaž přímoří a jakož neměl dědiců přirozených, odkázal kšaftem svým t. r. v den sv. Brykcí učiněným, veškeré výše vyčtené statky své manželce *Anně*, a po její smrti nebo provdání bratru *Petrovi* N. však tak, aby ona a po ní také jiní držitelové zboží toho úrok ze vsi Chrastnice obraceli na víno k chrámům sv. Ducha, Antonína a Anny a na kupování suken chudým, z druhých vesnic však aby vydali 200 kop gr. č. konšelům hradeckým, kteří by pak za to koupili krám řeznický a z něho každý týden vydávali 8 gr. č. na maso mendykům čili žákům chudým. — Jmenovaný bratr *Petr N.*, jenž byl času toho starším obecním, zemřel tolikéž r. 1562 na bolest morní, načež po smrti vdovy Anny dědictví Hendrichovo přešlo na *Petra (II).*, *Jana a Václava*, syny Petrovy, kteří se o ně, jakož i o zboží otcovské rozdělili.

Petr (II). N. seděl napotom na domě v Hradci Kr. (1570) a byl na sněmu r. 1571 přijat do stavu vladyckého kr. Č., neměl však, jak se podobá, dědiců přirozených; *Jan* N. držel Sedlice (ještě 1596) a *Váslav* N. Libčany (r. 1597), oba však zůstávali na domích svých v Hradci Kr. — *Jan* N. z V. byl dvakráte ženat; ponejprv s *Dorotou*, dcerou Mikuláše z Lukavice, která po něm zdědila dvůr v Plotištích a držela také dům v Hradci, v němž

chtěla (r. 1581) várky pivné činiti, v čemž jí však od obce bráněno; druhá manželka páně Janova byla *Kateřina*, která mu porodila dceru *Elišku*, jimžto oběma on, Jan N., maje r. 1597 jíti ven ze země na vojnu, postoupil dvůr svůj v Plotišti po první manželce Dorotě naň přišlý. — *Václav* N. žil ještě r. 1600 při městě Hradci Kr. a držel Chrastice, Libčany a j.; nezůstavil však po sobě synů, anobrž toliko dceru *Markétu*, která se provdala za V. Volanského z Volanic a r. 1617 seděla na Libčanech. Jiných mužských členů z rodiny té nebylo již tehdaž na živě a podobno ku pravdě, že rod ten v první čtvrti století XVII. vymřel vůbec po meči i po přeslici.

Páchové z Dřevíče

kvetli v Hradci Kr. v XVI. století a byli spřízněni s rodinou Kalvachovskou. *Jiří Kalvach* byl za času krále Vladislava mezi předními sousedy hradeckými; od r. 1506—1515 sedával v širší a užší raddě městské a býval potřebován k poselstvím sněmovním a jiným; držel dům v Hradci a dvůr šosovní v Plotištích, kteréžto zboží po něm zdědili příbuzní mu *Páchové*, obyvatelové hradečtí, tak že *Bohuslav P.* vzal dvůr v Plotištích a *Josef P.*, tehdáž písař úřadu purkrabského, ostatní zboží Kalvachovské.

Bohuslav P. přestěhoval se na to do Chrudimi, kdež se stal rádním a primasem a byl času svého jedním z nejbohatších sousedů chrudimských, tak že i jedna čtvrt městská dle něho „Páchovskou“ nazývána jest; — týž prodal r. 1544 svůj dvůr Kalvachovský i s dědinami a krčmou obci hradecké za 1400 kop gr. č. — Majestátem císaře Ferdinanda I. v pondělí po sv. Zikmundu r. 1556 vyšlým, byli Bohuslav Pácha, soused chrud., pak Josef Barta jinak Pácha a Adam Kropáč, oba sousedé hradečtí, pro své šlechetné zachování nadáni erbem a titulem *z Dřevíče*.*) Bohuslav Pácha zemřel bez dědiců přirozených.

V Hradci Kr. žil však v druhé polovici století XVI. *Jiří Pácha* z Dřevíče, který byl v rozličných povinnostech obecních a také členem kůru literátského (jehož podobizna spatřuje se v antifonáři tamním k r. 1586) a přichází ještě v tit. r. 1589. — Později nepřipomíná se však rodina ta více při m. Hradci Kr., pročež se podobá, že na začátku století XVII. po meči vymřela.

Pentamerové z Vosového.

S rodinou touto potkáváme se v Hradci Kr. v druhé polovici století XVI.; jmenovitě připomíná se zhusta *Tobiáš Pentamerus z V.* (1570—1580) mezi obecními staršími, konšely a literáty hradeckými; týž byl správcem důchodů kostelních, inspektorem školním a dozorcem při stavbách veřejných — jmenovitě při stavění brány mýtské a věže nové (1580) — a vysílán na sněmy do Prahy i v jiných potřebách obecních; r. 1581 byl však již mrtev. Podobá se, že byl před tím správcem školy hradecké a že se pak při m. Hradci Kr. osadil a oženil. O tom, kdy rodina ta byla nadána erbem a zůstavil-li Tobiáš P. nějakých potomků, nemáme zpráv širších.

*) Vypsání erbu toho viz „*Kropáčové z Dřevíče.*“

Pichlerové.

Rodina tato, ač neužívala zvláštního *titule* vladyckého, pokládána byla nicméně v XVII. a XVIII. stol. mezi nejvzácnější rody hradecké. Zvláště proslul z rodiny té *Frant. Arnošt Pichler* (n. r. 1637); studovaltě na akademii pražské, kdež se stal mistrem svob. umění a vycvičil v ranhojičství; na to usadil se v Hradci Kr. a provozoval tam své umění léčitelské, jsa později chirurgem krajským; míval na sobě také povinnosti obecní, byv starším obecním, konšelem a od r. 1714 primasem; byl i starším českého bratrstva a členem bratrstva Těla b. R. 1696 založil v kostele sv. Ducha stkvostný oltář (Pichlerovský) ke cti sv. Josefa a při něm kryptu rodinnou; mimo dům a pole držel také vinici „na kopečku" při kostele někdy M. Jana Husi; kostel ten byl r. 1675 obnoven a r. 1692 ke cti sv. Jana Křt. vysvěcen, při jehož obnovování Frant. Pichler pomáhal penězi a jinak i působil k tomu, že tamní zvony r. 1699 znovu byly posvěceny; sám pak vystavěl již před tím na Kopečku tvrzku čili „Zámeček". — Byl dvakráte ženat, ponejprv s Annou Marií Rozalií *Cejpovou* a po druhé s Terezií ovdovělou *Blahovou*, avšak se žádnou neměl potomků přirozených. — Zemřev dne 13. října r. 1719 odkázal manželce Terezii dům a „Zámeček" (která jej dostavěla), pastorku pak svému Jos. B. Blahovi (v. t.) poručil 1500 zl. a louku s ostrovem; mimo to učinil hojné odkazy ke kostelu sv. Ducha na mše a litanie a oběma bratrstvům; pochován jest v kostele sv. Ducha v sklípku rodinném v slavném průvodu a s účastenstvím celého obyvatelstva hradeckého; neboť byl muž velmi vážený, dobročinný a o město vysoce zasloužilý, tak že drahně let jméno jeho zůstávalo v paměti sousedstva hradeckého.

Plácelové z Elbinku (vlastně Plácalové).

Mezi přednějšími sousedy hradeckými přicházejí záhy v století XVI. také „Plácalové". V první polovici století toho žil v Hradci Kr. *Jan Plácal*, zámožný měšťan, který s manželkou svou *Annou* splodil syna *Václava*. Tento (n. dne 7. září r. 1556) skončiv studie filosofické a právnické usadil se r. 1577 v rodišti svém, kdež spravoval rozličné úřady; byltě prokurátorem, písařem při úřadě purkrabském, pak písařem při raddě městské, berníkem krajským, inspektorem školním a starším kůru literatského; pro svou vzdělanost, rozšafnost a výmluvnost potřebován jest také k poselstvím na sněmy i k jednáním a komisím důležitým. Majestátem cís. Rudolfa II. dne 4. prosince r. 1582 daným, povýšen jest společně s přítelem svým Petrem Capellou do stavu vladyckého s titulem *z Elbinku* a erbem rozhojněným.*)

Václav Plácal byl třikráte ženat; ponejprv r. 1577 s *Annou Koytovou z Bílé hory*, po druhé r. 1590 s *Magdalenou*, ovdovělou *Jemnichovou*, a po třetí r. 1599 s *Libuší Kališťovou* z Otrsfeldu. Zemřel dne 6. října r. 1604, byv raněn mrtvicí a ježto neměl dědiců přirozených ani přátel krevních, odkázal veškerý svůj statek movitý a nemovitý manželce své *Libuši*, která se napotom provdala za Jana Duchoslava z Libína. — V. Plácala sluší pokládati mezi nejvzácnější muže královéhradecké, jak co se týče učenosti, tak i platných služeb, které činil vlasti své. V literatuře domácí proslul spisem svým: „*Historie židovská*" r. 1592 vytištěným.**)

*) Viz erb Petra Capelly.

**) Viz *Slov. Nauč.* VI. a *Čas. Mus.* 1871.

Pražákové z Petřína.

Praotcem této rodiny erbovní byl *Benedikt Pražák*, soused pražský, který pro své šlechetné zachování majestátem, v sobotu po B. těle r. 1562 daným, obdařen jest erbem a titulem *z Petřína.**) — Syn jeho *Jan* P. z P. oddal se vyšším studiím a nabyl hodnosti mistra svob. umění na akademii pražské, načež odešel za hranice a jest tam povýšen na doktora lékařství; okolo r. 1571 usadil se v Hradci Kr., kdež koupil sobě dům po Adamovi Kropáčovi a oženil se s *Eliškou* z Probluze; v Hradci a okolí provozoval své umění lékařské s tak dobrým účinkem, že napotom byl „fysikem" celého kraje hradeckého; zemřel r. 1587 zůstaviv syna *Sixta P.* z P. Tento, vzdělav se v umění literním na školách hradeckých a pražských, držel v Hradci dům, byl písařem při vybírání berně, pak výběrčím posudního a posléze berníkem krajským; r. 1594 čteme jej též mezi rejthary z Hradce do Uher proti Turkům vyslanými; zemřel dne 8. července r. 1607 a pochován jest při kostele sv. Pavla na cihelně, jehož byl nemalým dobrodincem. Pozůstalý syn *Martin P.* držel dům po otci zděděný a činil v bězích a neřestech válečných (1630—1650) obci i sousedům hradeckým služby platné, jsa vůbec muž rozšafný a dobrotivý; zemřel dne 3. března r. 1650 a pohřben jest tolikéž u sv. Pavla na cihelně. — Na to ztrácí se rodina tato z pamětí hradeckých.

Z Rosenfeldu.

V století XVII. přicházejí dvě erbovní rodiny v Hradci Kr., kteréž užívali titule toho, jehož se jim dostalo, jak se podobá, od některého falckraběte, ježto ani z kanceláře říšské ani české nevyšel majestát na erb ten svědčící; jsou to *Karasové* a *Rossové z Rosenfeldu* (Rozimfeldu).

Karasové připomínají se v Hradecku již v první polovici století XVII., jmenovitě byl tam r. 1636—1640 *Kašpar Karas z R.* arciděkanem, odkudž přišel za kanovníka a sufragana do Olomouce; za nástupce v hodnosti své měl bratra svého *Martina Karasa* r. 1640—1649, který byl napotom kanovníkem pražským.

Rossové z R. přicházejí v Hradci Kr. teprv v druhé polovici století XVII.; mezi nimi proslul tehdáž zvláště *Jiří Vilím Ross* (r. 1640), byv zámožným sousedem, konšelem a od r. 1696 primasem královéhradeckým; zemřel dne 8. března r. 1702 a pochován jest v kostele u sv. Anny.

Ružovští z Ružova čili z Rosenheimu

kvetli v Čechách v XVII. a XVIII. století, kam prý přišli z Polsky; nejstarší známý člen rodiny té jest *Vít Ludvík R.*; sloužil v bouřích stavovských pět let ve vojště císařském jako

---

*) *Erb* rodiny Pražákovy vypisuje se takto: Štít na dél rozdělený, jehož pravá strana žluté barvy, v níž od spodku pošikem tři štrychy modré a v tom každém štrychu tři hvězdy zlaté se vidí; levá polovice však červené barvy a zespod pahrbek bílý, na němž lev tolikéž bílý vzhůru na zadních nohách stojí; nad štítem leží kolčí helm s přikryvadly, po levé straně bílými a červenými a po pravé žlutými a modrými a nad tím koruna, z níž vyniká křídlo orlicí rozletilé žluté barvy, přes něž tři štrychy modré s třemi hvězdami jako v štítu pošikem položeny jsou. (*Majestalia l. c.*)

poručík, načež se usadil v Star. M. Pr. a pro své služby platné obdržel toho od cís. Ferdinanda III., že majestátem dne 16. července 1644 vydaným potvrzen mu byl stav rytířský s titulem *z Ružova* nebo *Rosenheimu*. Týž měl syna *M. Jana Viléma* R., který byl správcem školy hradecké a odstoupiv od školy, vyžádal sobě za manželku *Annu*, dceru po Mikuláši Šilarovi a Dorotě z Levhartic pozůstalou, s níž splodil syna *Albrechta Max. R.* Týž oddal se vyšším studiím, byl r. 1670 písařem radním a r. 1674 konšelem hradeckým; r. 1672 obdržel od obce městiště domu pustého Levhartického, někdy bábě jeho Dorotě Levhartické († 1624) náležitého s právem várečním, jejž znovu vystavěl. Zemřel po dlouhé nemoci dne 19. března r. 1676 a pohřben jest u sv. Ducha; zůstavil syna *Václava R.* a dceru *Annu Františku*, která se nápotom provdala za apatékaře *Fridricha Švendu* (děda známého místopisce P. Fr. Švendy), přinesši mu věnem dům Levhartický (č. 61. třetí od děkanství). — *Václav R.* studoval v Hradci Kr. a v Praze, vstoupil do služby veřejné a byl posléze sekretářem krajského úřadu berounského; zemřel dne 1. května r. 1731 v Hradci Kr. bez dědiců přirozených a pochován jest v kryptě u sv. Ducha; dům svůj hradecký a louku odkázal manželce své Kateřině a po její smrti Fr. Švendovi, synu své sestry *Anny Františky*, mimo to odkázal svým nevlastním bratřím a sestře jakož i na mše sv. nemalé sumy peněžité.

Svěchynové z Paumberku.

O této rodině erbovní psali jsme šířeji již v „Čas. Mus.“ r. 1862, k čemuž tuto ukazujíce připomínáme o ní toliko v krátkosti:

Praotec rodiny této byl *Jiří Svěchyn*, vzdělaný a zámožný soused chrudimský, který r. 1546 v den narození P. Marie s několika přátely svými od císaře Ferdinanda I. nadán byl erbem a titulem *z Paumberku*; *) zemřev dne 3. září r. 1553 zůstavil syny *Gabriela* a *Petra S. z P.* Onen studoval v Praze a na venku, stal se doktorem práv a raddním při pražském soudu appellačním a proslul mezi právníky času svého; zemřelť dne 25. května 1587 bezdětek. *Petr S.* byl vážený soused chrudimský a zemřel r. 1592, zůstaviv syny: *Gabriele*, *Jiřího* a *Václava*, z nichž nejmladší zůstal v Chrudimi na domě otcovském, kdežto oba starší oddali se vyšším studiím na akademii pražské.

Gabriel S. byl povýšen na hodnost mistra svob. umění a vyučoval po skončených studiích v školách nižších; r. 1608 po odstoupení Jana Tobolecia povolán jest k správě kvetoucí tehdaž školy hradecké, již řídil velmi dobře, jakož k tomu ukazují vydané tehdaž: *Theses filosoficæ .... ab alumnis scholæ reginæ hradecensis disputandæ* 1608; na podzim roku na to příštího (1609) odstoupil však od školy, oženiv se s *Kateřinou*, vdovou po Janovi Libockém z Líbé hory zůstalou. R. 1610 zvolen jest za staršího obecního, r. 1611 za konšela, r. 1613 za druhého a r. 1620 za předního písaře radního, zůstávaje při tom v raddě městské a obíraje se tolikéž básněním latinským. Když r. 1625 vyšlo do Hradce nařízení, aby všickni

*) *Erb* Svěchynovský byl tento: Štít na příč rozdělený, jehož dolní polovice modré a horní zlaté barvy a u prostřed štítu vyskakuje jednorožec bílý z dolní do horní polovice na skále, z níž bylina zelená s červenými jahůdkami „laurus“ řečená, skrze nohy jednorožcovy vychází; nad štítem kolčí helm s fafrnochy po pravé straně žlutými a modrými a po levé bílými a červenými a nad tím mezi dvěma rohy bůvolovýma půl jednorožce bílého.

obyvatelé se srovnávali u víře s J. M. Císařskou; Gabriel S., nechtěje státi se nevěrným víře od otců zděděné, žádal dne 21. října t. r. za propuštění z úřadu písařského a odebral se na začátku r. 1626 s jinými ještě sousedy hradeckými z vlasti své ven za hranice, kdež záhy r. 1628 smrtí sešel, načež se pozůstalá vdova jeho Kateřina provdala za Jiřího Šlechtu, souseda hradeckého.

Jiří S., mladší bratr Gabrielův, stal se r. 1611 bakalářem svob. umění, načež vyučoval na školách venkovských; r. 1612, po odstoupení bratra svého Gabriela uvázal se v správu školy hradecké; r. 1613 vzdal se však úřadu toho, pojav za manželku Juditu Vodičkovou, vdovu po Janovi Rybkovi a usadil se při městě Hradci Kr. R. 1617 přidán jest ku pomoci bratru svému Gabrielovi při písařství radním, jsa nad to písařem rychtářským a starším obecním. Po smrti první manželky, která mu porodila syny *Jana* a *Jiřího* a dceru *Alžbětu*, oženil se po druhé s Esterou Újezdeckou z Újezda. R. 1625 odešel z Hradce Kr. k správě písařství radního do Jaroměře, kde žil ještě r. 1631. Jeden z potomků jeho *Jiří Svěchyn* Jaroměřský byl na konci století XVII. kaplanem v Hradci Králové a dostal se odtamtud dne 23. dubna r. 1703 za faráře do Hořic.

Scharfenbergové z Lindenthalu.

Rodina tato přichází v XVI. století v Slezsku a Královéhradecku; r. 1570 byl *Tobiáš Scharfenberger* správcem školním v Polkenheimu v Slezsku, odkudž jest povolán do Trutnova za faráře; že však horlivě rozšiřoval učení Luterovo v celém okolí, podal strany toho Kašpar Nuss z Raigerstorfu, cís. forstmistr trutnovský, stížnost do Prahy, načež musel Tobiáš Sch. vzdáti se fary trutnovské a odejíti do Vrchlabí. Synové jeho *Tobiáš*, *Bernard* a *Daniel* užívali již erbu a titule *z Lindenthalu* a přijati jsou na sněmu r. 1608 do stavu rytířského král. Č. *Tobiáš Sch.* byl doktorem v lékařství; koupil r. 1597 dvůr Neuhof od vdovy po Adamovi z Silbersteinu; později usadil se v Chrudimi, kdež od r. 1609 držel dům, na němž ještě seděl r. 1622, jsa delší čas výběrčím posudního. Týž měl syna nebo strýce tolikéž *Tobiáše*, který oddal se vyšším studiím a povýšen byl taktéž na hodnost doktora v lékařství; r. 1614 po smrti doktora Linharta z Krenzheimu usadil se v Hradci Kr. a stal se fisikem města a kraje toho; ještě r. 1629 přichází mezi sousedy hradeckými: o potomcích rodiny té při městě Hradci Kr. nemáme však širších zpráv.

Šatní z Olivétu.

Rodině této dostalo se erbu a titule majestátem cís. Ferdinanda I. v pondělí v den sv. Filipa a Jakuba r. 1541 — a to bratřím *Janovi* a *Václavovi Šatným* pro jejich šlechetné zachování — daným.*) Bratři tito připomínají se také r. 1544 v dskách zemských, prodavše vesnice Kořenice a Bořetice, manželkám jejich náležité, Saloméně Zvířetické z Vartemberku. —

*) *Erb*, jehož Šatní z Ol. užívali, vypisuje se takto: Štít pošikem od pravé k levé straně rozdělený, jehož horní polovice žluté a spodní černé barvy, z níž půl noha ptáka černého do zlatého pole k pravé straně vzhůru vyniká; nad štítem otevřený helm s fafrnochy černé a žluté barvy a nad tím půl noha s křídly meč nahý v pazouřích držícího.

Václav Šatný byl písařem rádním a sousedem při m. Hradci Kr. a později konšelem tamtéž a měl syny *Bohuslava, Jana ml.* a *Izaiáše. Izaiaš Š.* seděl tolikéž na domě v Hradci Kr. a v raddě obecní, byl r. 1553—1563 konšelem a delší čas výběrčím posudního a ungeltu tamtéž.

Jan st. Š. měl syny *Jana* st., *Jiřika* a *Samuele*, z nichž *Jiřík* a *Samuel* byli úředníky na Horách Kutnách, Samuel pak později také písařem u dvorské kanceláře. Majestátem v Prešburce ve čtvrtek po Nar. P. M. r. 1569 daným, polepšil cís. Max. II. erb výše jmenovaným bratřím daný a potvrdil jej jakožto vladycký;*) načež na sněmu r. 1571 přijati jsou *Jan, Jiří a Samuel bratři Šatní* z Olivetu do stavu rytířského král. Č. — V tit. r. 1589 připomínají se *Jiří Š.*, úředník mince na horách Kutnách, pak *Jan st.* a *Jan ml.* Šatní z Ol. R. 1595 koupil *Jan Š.* s manželkou *Zuzanou z Kozmáčova* ves Hlízov po Janovi Š. (otci) pozůstalou. — Na začátku století XVII. připomíná se mezi konšely Kutnohorskými *Václav Š. z Ol.* (r. 1609 a násl.); v Hradci Králové nepřichází však více času toho rodina tato.

Šentingar Jan z Chotěřína.

Vzácný tento učenec a básník latinský připomíná se v první polovici století XVI. tolikéž mezi sousedy kralohradeckými. *Jan Š.* narodil se v Hvozďanech, stal se bakalářem a mistrem svob. umění a doktorem v lékařství a nadán jest majestátem cís. Ferdinanda I. v den sv. Žofie r. 1542 vyšlým, společně s přátely svými Mikulášem Kolinským, Vítem Trajánem a Janem Orfeem erbem a titulem z *Chotěřína*;**) r. 1542 povolán jest za učitele fysiky a poezie na učení pražské a r. 1547 zvolen tamtéž za děkana fakulty fiosofické. Dne 9. ledna r. 1548 vzdal se však svého úřadu učitelského a přišel do Hradce Králové, kdež vzal právo městské a oženil se s bohatou vdovou *Anežkou*, sestrou Jakuba *Velaše z Hostovic*. R. 1550 zřídil apatéku s povolením raddy městské a provozoval pak lekárnictví a lékařství v Hradci Kr. a okolí tamním; sedělť také v širší radě jako starší obecní a zemřel dne 20. října r. 1554.***) Zůstavil-li dědiců přirozených, a jmenovitě byl-li *Petr Š.* z Ch., který r. 1568 stal se bakalářem sv. umění na učení Karlově, jeho synem nebo sice krevním příbuzným, s jistotou nelze tvrditi.

Švendové,

ačkoliv neužívali erbu a titule zvláštního, zaujímají čestného místa mezi staršími rodinami královéhradeckými a to již proto, že z nich vzešel nejpilnější místopisec hradecký a upřímný vlastimil P. *Frant. de Paula Švenda.*

První, jenž z rodu toho v Hradci Kr. se připomíná, jest *Fridrich Švenda.* Týž narodil se r. 1677 v Želivě a vycvičiv se v umění literním, vyučil se lekárnictví v apatéce u bílého jednorožce na Horách Kutnách; odbyv na universitě pražské kurs lekárnický, přišel

---

*) *Majestalia* cís. Max. II. l. c.

**) Strýcům *z Chotěřína* propůjčen *erb* tento: Štít modré barvy, v němž pegasus čili kůň okřídlený, osmi hvězdami posetý, barvy žluté z oblaků až po pás vyskakuje; nad štítem leží kolčí helm s fafrnochy modrými a žlutými a nad ním věnec břečťanový, z něhož tré větví bobkových, břečtanem propletených, dolů visí.

***) Viz *M. Kalina:* Nachrichten über böhm. Schriftsteller. 1818.

do Hradce Králové a koupil tam dům pustý proti masným krámům (č. 196.); vystaviv jej znovu, zřídil v něm s povolením raddy městské druhou lékárnu „u bílého jednorožce", ačkoliv paní Veronika Kirchnerová, držitelkyně pozůstávající tam lékárny, tomu proto odporovala, že by tato nová apatéka její starší živnosti lekárnické byla na újmu. Roku 1707 oženil se *Fridrich Š.* s *Annou Františkou*, dcerou po Albertovi Max. Ružovském z Ružova, s níž splodil syna *Františka Šv.* (n. 1709). Byltě také výborným houslistou a měl rozličné povinnosti obecní na sobě, byv rychtářem městským (1711), starším obecním a potom také rádním. Jmenovaný syn jeho *František Š.* vzdělal se v umění literním na gymnasium hrad., usadil se později v rodišti svém, a oženil se s Klarou Ikrmanovou (r. 1730); býval tolikéž potřebován v rozličných povinnostech veřejných; byltě rychtářem městským, starším obecním, radním (1741) a primasem (1767), jakož i dozorcem k hospodářství obecnímu a zádušnímu; r. 1779 pro nedouživost odstoupil od služby obecní a zemřel dne 5. března r. 1782, zůstaviv dva syny *Františka de Paula* a *Antonína*, kteří oba studovali v Hradci pod Jezuity a oddali se stavu řeholnímu.

Antonín Š. (n. 1748) vstoupil do řehole kartuzianské, r. 1756 byl vysvěcen na kněžství a r. 1763 stal se převorem v Kartouzích u Jičína, zemřel však již 2. května r. 1764 v 31. roce věku svého. — *František de P. Š.* byv přijat 10. října r. 1761 do tovaryšstva Ježíšova r. 1770 vysvěcen jest na kněžství; po zrušení řádu svého r. 1773 přišel z Jičína do Hradce k rodičům; r. 1776 byl v duchovní zprávě na Novém Hradci a r. 1783 v Hradci Kr.; r. 1797 stal se kazatelem nedělním u sv. Barbory na Horách Kutnách; r. 1797 navrátil se do Hradce na odpočinutí, načež zanášel se sbíráním nejprvé pamětí Jezuitské koleje hradecké a napotom města Hradce n. L. Tyto vydával pak svým nákladem od r. 1799—1818 s titulem *„Obrazy M. Králové Hradce n. L."* a to *„I. Zlatý a stříbrný, II. Železný, III. Měděný* a *IV. Hliněný* O." Dílo toto sestaveno jest ovšem suchoparným spůsobem kronikářským, avšak zavírá v sobě velmi vzácný materiál, vztahující se jak k místní tak i zemské historii a jest tím důležitější, poněvadž větší část kněh starších, z nichž Š. čerpal data svá, nyní není více před rukama. — V pozdějších létech žil Š. v mlýně Kydlinovském a slaviv r. 1820 své kněžské druhotiny, zemřel dne 15. února r. 1822 a pochován na Pouchově vedle P. Karla Přikryla, posledního rektora jezuitské koleje královéhradecké.

Tejnečtí z Újezda.

Kdy sé dostalo rodině této erbu a titule, není nám známo; v Hradci Králové přichází na začátku století XVII., kde jmenovitě času toho držel dům a grunty šosovní *Mikuláš Týnecký z Ú.;* týž oženil se dne 16. června r. 1621 s *Ludmilou*, vdovou po Ondřejovi Braunovi; byl pak starším obecním, konšelem a primasem a r. 1628 po navrácení statků zemských obci hradecké společně s Janem Vadasem z Karlova úředníkem statků těchto; byltě „muž dobrotivý, lidem všem náchylný a moudrostí obdařený," a zemřel dne 14. srpna r. 1658 jsa času toho nejstarším v radě a pochován jest u sv. Ducha.

Václav Frant. T. z Ú., syn předešlého, byl již za živnosti otce svého v Hradci usedlý a v povinnostech obecních postavený; r. 1654 byl úředníkem důchodů městských, na to konšelem a dne 21. března r. 1680 po smrti Václava Blahy J. M. C. rychtářem; zemřel však jak

on tak i manželka jeho *Kateřina* téhož ještě roku a pohřben jest v kostele sv. Ducha před oltářem sv. Václava od něho založeným. Zůstavil dcery dvě Ludmilu Fišerovou a Dorotu Uhlířovou, pak syna *Václava T.*, který byl sousedem hradeckým a r. 1693—98 přichází mezi staršími obecními. — Na to mizí rodina ta z pamětí Královéhradeckých.

Trægerové z Königinberku.

Praotcem rodiny této, která teprv v minulém století nabyla erbu a titule, byl *Jan Ludvík Træger*; týž (n. 1666) vzdělal se v umění literním a právnickém na universitě pražské, byl vychovatelem v domích šlechtických a to delší čas u hraběte Jos. Arn. Schafgoče, presidenta nad apellacími, s nímž i konal cesty rozličné; vstoupil na to do služby při komoře král., byl od r. 1700 úředníkem při skladu solním a výběrčím posudního v Hradci Kr., kdež se i usadil a oženil. R. 1701 vzat tolikéž do raddy městské a r. 1719 jmenován primasem; pro své služby platné povýšen jest majestátem cís. Karla VI. dne 8. října r. 1715 daným, do stavu šlechtického s erbem a titulem z „Königinberku“.*) Zemřel dne 8. července r. 1726 v 60. roce věku svého a pochován v chrámu u sv. Ducha.

S potomky jeho potkáváme se napotom v Hradci Kr. a jinde, kdež byli v službě veřejné i obecní postaveni; jmenovitě byl vnuk jeho *Frant. X. Træger* od r. 1774—1802 radním při magistrátě hradeckém, a za našich dnů ještě *Ignac Træger* (r. 1830 a násl.) šepmistrem na Horách Kutnách.

Vadasové z Karlova

připomínají se mezi předními rodinami v XVI. a XVII. v Hradci Králové přebývajícími. Praotcem jich byl *Jan Vadas* (r. 1540) muž vzdělaný a rozšafný; ku konci století XVI. byl sousedem, radním a posléze J. M. C. rychtářem v N. Bydžově, a přijat jest s bratrem *Jiřím* V. od *Jana Kapouna*, služebníka při appellacích a *Václava Biny* strýce *z Karlova* k jich erbu a tituli,**) kteréžto přijetí císař Rudolf II. majestátem ve čtvrtek po judica r. 1595 daným, potvrdil. Z Bydžova přestěhoval se Jan Vadas r. 1602 do Hradce Kr. a nabyv gruntů šosovních, vzat jest ihned roku na to příštího 1603 do rady městské, v níž seděl do své smrti, byv i tři leta primasem a potřebován v rozličných poselstvích a jednáních důležitých. Odkázav 60 kop gr. m. ku kostelu sv. Pavla a po 10 kop. gr. k čtyrem špitálům městským, zemřel dne 30. března 1620 v 80. roce věku svého; zůstavil po sobě manželku *Ludmilu*, pak syny *Jindřicha a Jiřího* a dceru *Magdalenu*, provdanou za M. Daniele Thermena ze Zhořc, tehdaž radního písaře v Kr. Hradci.

Jindřich V. vzdělal se na škole hradecké a na akademii pražské, kdež povýšen na

---

*) Erb rodině této propůjčený vypisuje se takto: Štít stříbrný a v něm dva modré praporečky, křížem přeložené, mezi nimiž černé křídlo orlicí a nad tím kapr plynoucí; nad štítem otevřený leží helm a nad ním tytéž praporečky s křídlem a kaprem.

**) Vadasové z Karlova užívali tohoto *erbu*: Štítu modrého, v němž kapoun bílý, v zobáku prsten zlatý držící, stoje na třech pahrbcích a nad helmem týž kapoun jako v štítu se spatřuje.

mistra svob. umění; na to držel dům otcovský a seděl drahně let v raddě obecní; r. 1628 zřízen jest s Mikulášem Týneckým za úředníka statků obci hradecké navrácených, r. 1633 jmenován primasem a r. 1638 zvolen za hejtmana milice městské. — Téhož času žil v Hradci Králové také *Karel* V. snad syn *Jiřího* V., jenž r. 1625 byl zvolen za kostelníka chrámu sv. Ducha.

Jindřich V. zemřel i s manželkou svou Ludmilou r. 1646 zůstaviv syna *Jana Václava;* tento seděl na domě v Hradci Kr., byv již od r. 1660 spoluradním; r. 1680 dal zdělati v chrámu sv. Ducha oltář ke cti Velebné Svátosti, k němuž manželka jeho *Dorota* věnovala kalich stříbrný; zemřel téhož roku a pochován jest v kostele sv. Ducha v sklípku před oltářem jmenovaným. Zůstavil syny *Jana a Václava* V.; onen (n. 1658) byl sousedem hradeckým a zemřel r. 1718; *Václav* (n. 1666) studoval v Hradci a vstoupil r. 1680 do řehole jezuitské, vyučoval několik let mládež studující, stal se pak mistrem svob. umění, byl r. 1704 ředitelem škol hradeckých a od r. 1717 správcem semináře sv. Václava v Hradci Kr. a při tom 15 let přísedícím tamní konsistoře biskupské; zemřel dne 14. listopadu r. 1718 na souchotiny, jsa poslední nám známý mužský potomek rodiny této.

Vavrušové (Vavroušovšti) z Limuz.

Mezi vzácnějšími rodinami hradeckými přicházejí již v XV. století také *Vavrušové* (Vabrusii), držíce nemalé zboží šosovní při městě tom.

Zvláště proslul z rodiny této *Jiří Vavruš* jak svou učeností, tak i dobročinností ke školám domácím; týž narodil se v Hradci Kr. na začátku století XVI. z rodičů zámožných a vzdělav se v umění literním na akademii pražské, zanášel se také latinským veršováním, jsa členem spolku básnického, jehož předním ochrancem a příznivcem byl učený a šlechetný pan Jan Hodějovský z Hodějova, místosudí zemský. Pro své důkladné známosti literární a a nevšední spůsobilost pedagogickou byl J. Vavruš vychovatelem v několika vyšších rodinách, jmenovitě byl také — společně s Petrem Kodicillem a J. Cirklerem — preceptorem Hynka Brtnického z Waldsteina, slavného později nejv. komorníka mark. Mor., s nímž konal rozličné cesty zahraničné a zůstával napotom v spojení přátelském. Pro svou literární spůsobilost a vůbec šlechetné zachování byl J. Vavruš s přáteli svými T. Mitisem, Jiřím Hantschem a J. Věšským skrze císaře Ferdinanda I. v pondělí po sv. Zikmundu r. 1556 nadán *erbem* a *titulem z Limuz*, kterýžto erb později skrze téhož císaře v úterý po B. těle r. 1364 rozhojněn jest.*) Téhož roku meškal J. Vavruš delší čas v rodišti svém a chtěje zase odejíti za hranice na cesty a zůstávaje až posavade ve stavu svobodném, pořídil — ve středu po veliké noci r. 1556 — o statku svém po rodičích při městě Hradci Kr. zděděném tak, že dům otcovský odkázal sestře své *Anně*, a manželu jejímu Janu Lemberkovi, apatékáři hradeckému, své pak čtyry louky poručil ke škole hradecké a to k tomu konci, aby plat a úrok

*) Strýcové z Limuz nosili v erbu svém labuť bílou s prstenem zlatým v ústech v štítu modrém; nad štítem kolčí helm břečťanem ověnčený, z něhož taktéž labuť bílá vyniká a okolo toho fafrnochy bílé a modré dolů potažené; později jest polepšen erb tento v ten rozum, aby nad helmem nosili na místo věnce břečťanového zlatou korunu královskou.

z nich vycházející dáván byl správci školnímu, začež aby on dvakráte za týden předčítal mládeži katechismus, nebo jiné knížky nábožné. Odešed na to do Vídně, zemřel tam nedlouho potom na úplavici a pochován jest při kostele sv. Štěpána.*) Kšaft Vavrušův byl na to při raddě hradecké vyhlášen a v úterý po sv. Šimonu a Judě r. 1565 tolikéž stvrzen, načež se uvázali páni v čtyry louky odkázané, aby vycházející z nich úrok mohl býti obrácen k dobrému škol hradeckých.

Vylimovští z Petrovic.

Rodina ta žila v Hradci Kr. v XVI. a XVII. století; v druhé polovici století XVI. přichází mezi sousedy tamními *Lukáš Vylimovský*, který pro své šlechetné zachování majestátem cís. Max. II. dne 22. září r. 1574 daným, obdařen jest erbem a titulem *z Petrovic;***) byltě muž velmi rozšafný a vážený, přítel škol a sboru literátského, jehož podobizna a erb s opisem: L. W. Z. P. spatřují se také v antifonáři hradeckém r. 1588. Dcera jeho *Dorota Vylimovská* provdala se za Jana Balbína z Vorličné na Dřevíči, byla bábou našeho Boh. Balbína, v jehož vychování měla platného účastenství a zemřela u vysokém stáří (80 let.) — V druhé čtvrti století XVII. čteme mezi sousedy hradeckými zhusta *Lukáše* V. z P., snad syna nebo vnuka výše jmenovaného Lukáše V.; týž byl r. 1625 starším obecním a na to r. 1627 a násl. konšelem; o potomcích jeho nedošly nás však zprávy širší a podobá se vůbec, že rodina ta záhy v druhé polovici století toho po meči i po přeslici vymřela.

Ze Zhoře.

Strýcové erbovní ze Zhoře dělili se na několik větví, jedna z nich byli Tepličtí čili *Thermenové* ze Zhoře, dle rodiště svého města Teplic tak zvaní, kteří se v XVII. století tolikéž v Hradci Kr. zdržovali. Času toho žil při městě Hradci Kr. *Daniel Thermenus ze Zhoře*, který studoval na akademii Karlově, byl tam povýšen na hodnost bakalářskou a r. 1615 spravoval školu hradeckou. Vzdada se na to svého úřadu učitelského, pojal za manželku *Magdalenu*, dceru Jana Vadasa, primasa hradeckého, a usadil se při městě Hradci Kr. Dne 14. ledna r. 1620 jest jmenován třetím a dne 15. srpna r. 1624 druhým písařem rádním, spravovav v tehdejších těžkých časech úřad ten delší čas s nemalou horlivostí.

Žákové z Radobýle.

Tato rodina erbovní byla v XVI. století v Čechách na rozličných místech a jmenovitě také v Litoměřicích usedlá, kdež držela grunty šosovní. Tamtéž narodil se ku konci století

---

*) Smrt J. Vavruše opěvali přátelé jeho básněmi latinskými; tehdejší radní písař hradecký Jan Kotoul zaznamenal úmrtí to v manuále rádním s těmito verši:

Hradecius patria, titulo Limusius, arte
Vates, divina religione pius.
Clausus in hoc tumulo dormit post fata Georgius
Wavruss, in celo mente superstes agit.

**) V *erbu* užívali Vilimovští štítu žlutého a v něm ozbrojeného ramena mužského, a nad helmem dvou křídel, zlatého a modrého, proti sobě roztažených.

řečeného *Jan Ž. z D.*, který se vzdělal na škole domácí a na akademii pražské v umění literním a byl napotom správcem škol venkovských i dostal se za tímže povoláním okolo r. 1615 tolikéž do Hradce Králové, kdež se později usadil a oženil; r. 1618 zvolen jest za třetího písaře rádního, r. 1619 a 1620 byl mezi konšeli a potřebován k rozličným poselstvím; při obnovení raddy r. 1623 jmenován jest starším obecním a konal až do r. 1626 v téže povinnosti obci hradecké služby velmi platné. Když r. 1626 vyšel patent cís. v příčině reformací, nechtěje opustiti víru otců svých, vystěhoval se r. 1627 s jinými sousedy hradeckými ven ze země do Lešna polského, kdež setrval 12 let; dne 12. ledna r. 1638 vrátil se však zpět do Hradce Kr. a přistoupil k víře katolické, načež již dne 24. ledna t. r. tam zemřel a pochován jest u sv. Jakuba.

V Hradci Králové žili Žákové ještě nějaký čas, jmenovitě žila tam roku 1680 paní *Dorota Maršálová roz. Žáková z D.*, která dala zdělati zvonec ke kostelu sv. Ducha; v Praze a jiných městech kvetli však ještě v minulém století, píšíce se však obyčejně *„Schak v. Drahobyl“*. — Ježto původní majestát rodině té na erb a titul svědčící přišel na zmar, nadal Jan Pavel falckrabě z Walmoden bratry *Václava Ignáce a Linharta Frant. Žáka* r. 1684 znovu erbem a titulem *z Drahobýle*. Syn onoho *Jan Václav Karel Ž.* byl od r. 1672 v službě císařské a potom německým rádním při účtárně pražské; pro své služby platné obdržel té milosti, že císař Leopold I. majestátem dne 22. května r. 1698 vyšlým, potvrdiv výše přivedené falckrabské nadání, povýšil *Jana Václ. K. Ž.* do stavu rytířského rodů starožitných, rozhojniv zároveň jeho erb přirozený a potvrdiv titul jeho *z Radobýle*, kteréžto nadání r. 1701 rozšířeno jest také na země koruny české.*) Jan V. K. Ž. byl na sněmu r. 1701 přijat do stavu rytířského král. Č. a zůstavil syna *Jana Ignáce Ž.*, který r. 1734 učinil obyčejný slib dědičné věrnosti; potomci jeho, píšíce se tak jako on i otec jeho *„Schak v. Drahobyl“*, připomínají se ještě ku konci minulého století, avšak nepodobá se, že by rodina ta byla držela nějaké statky pozemské v Čechách.

---

*) Polepšený erb ten vypisuje se takto: Štít rozčtvrcený, v jehož pravé horní a v levé dolní červené čtvrti na pahrbku zeleném lev bílý, v horní levé žluté čtvrti orel černý, a v pravé dolní modré čtvrti zajíc na trávníčku v běhu se spatřuje; u prostřed všeho toho jest štítek bílý, v němž literu zlatou L. s korunou viděti; nad štítem leží helm otevřený s fafrnochy a s korunou, z níž dvé křídel orličích barvami a to pravé červenou a bílou, levé pak černou a žlutou rozdělených a mezi nimi lev bílý vyniká.

Obsah.

Rejstřík jmen osob a věcí tu vypsaných.

Opravy.

Na str. 10. v ř. 5. zdola místo Labem čti Orlicí.
„ „ 10. v ř. 6. „ „ Krasinach čti Kvásinách.
„ „ 12. v ř. 3. zhůry „ švakrem polož zetěm.
„ „ 12. v ř. 9. zdola „ Praskavku čti Praskačku.
„ „ 21. v ř. 1. zhůry „ Jana polož Hendrycha.
„ „ 22. v ř. 17. zhůry smaž slova (Leovitii a Leovitio) a polož je
na str. 25. v ř. 1. zhůry po slově: Lvovic.
Na str. 24. v ř. 3. zhůry místo (r. 1648) polož (n. r. 1648).